

**UCHWAŁA NR XXII.143.2020
RADY GMINY MIŁORADZ**

z dnia 2 listopada 2020 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miłoradz na lata 2021-2027

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 i 1378) oraz art. 17, ust. 1, pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.¹⁾), Rada Gminy Miłoradz uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miłoradz na lata 2021 - 2027 stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Miłoradz.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Zastępca Przewodniczącego Rady: **Jarosław Mucha**

¹⁾Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 2245 oraz z 2019 r. poz. 1622, 1690, 1818 i 2473.

Załącznik do uchwały Nr XXII.143.2020
Rady Gminy Miłoradz
z dnia 2 listopada 2020 r.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY MIŁORADZ
NA LATA 2021-2027

Opracowanie:

**Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
w Miłoradzu**

we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki i Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Spółka komandytowa oraz Krajowym Instytutem Jakości.

Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych opracowano w oparciu o materiały źródłowe pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Miłoradzu, Urzędu Gminy oraz gminnych jednostek organizacyjnych.

Elektroniczna wersja Strategii znajduje się na stronie internetowej: Urzędu Gminy <http://www.miloradz.malbork.pl/>, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej <https://miloradz.naszops.pl/> oraz w Biuletynie Informacji Publicznej obu instytucji.

Spis treści

1. WPROWADZENIE	4
1.1. PODSTAWA OPRACOWANIA I METODYKA PRACY NAD STRATEGIĄ	4
1.2. ZGODNOŚĆ Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	6
1.2.1. SAMORZĄDOWE DOKUMENTY STRATEGICZNE	6
1.2.2. KRAJOWE DOKUMENTY STRATEGICZNE	8
1.2.3. UNIJNE DOKUMENTY STRATEGICZNE.....	9
2. DIAGNOZA	11
2.1. SPOŁECZNO-GOSPODARCZA CHARAKTERYSTYKA GMINY	11
2.1.1. Informacje ogólne i położenie	11
2.1.2. Demografia	12
2.1.3. Rynek pracy	14
2.1.4. Sytuacja mieszkaniowa.....	15
2.1.5. Oświata i wychowanie.....	16
2.1.6. Opieka zdrowotna i bezpieczeństwo.....	18
2.1.7. Działania organizacji pozarządowych	19
2.1.8. Kultura	21
2.1.9 Ogólne warunki życia w gminie.....	22
2.2. ANALIZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH I ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ	23
2.2.1. Działalność Ośrodka Pomocy Społecznej	23
2.2.2. Główne problemy z zakresu pomocy społecznej	27
2.2.3. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia	30
2.2.4. Świadczenia pomocy społecznej	31
2.2.5 Uzależnienia i przemoc w rodzinie	35
2.2.6. Wspieranie rodziny i piecza zastępcza	37
2.2.7. Osoby starsze, niesamodzielne i z niepełnopravnościami	38
2.3 ANALIZA SWOT	40
2.4. PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE OBJĘTYM STRATEGIĄ	41
3. STRATEGIA	44
3.1. CEL GŁÓWNY	44
3.2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ	44
3.3. WSKAŹNIKI, RAMY FINANSOWE I CZASOWE ZAPLANOWANYCH DZIAŁAŃ	50
4. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII	54

1. WPROWADZENIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miłoradz na lata 2021-2027 została opracowana w celu wyznaczenia celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań mających w efekcie przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców Gminy, a w szczególności tych osób, które są zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Dokument jest kontynuacją działań zawartych w poprzedniej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, która została uchwalona w 2006 roku.

Najważniejsze problemy społeczne występujące na terenie Gminy Miłoradz zostały zdiagnozowane na podstawie danych statystycznych i sprawozdań. Dodatkowo przeprowadzono analizę strategiczną opartą na identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (SWOT). Z opracowanej diagnozy wyłaniają się konkretne problemy, nad którymi powinna skupić się polityka społeczna Gminy.

1.1. PODSTAWA OPRACOWANIA I METODYKA PRACY NAD STRATEGIĄ

Opracowanie i realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z obowiązku prawnego nałożonego na samorząd gminny i powiatowy na mocy art. 17.1 Ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004:

*Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy: **opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.** Celem tych programów jest reintegracja, integracja osób i rodzin z różnych powodów zagrożonych wykluczeniem społecznym.*

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane przez gminy jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Na treść i realizację gminnych strategii rozwiązywania problemów społecznych mają wpływ również inne akty prawne do których należą:

- Ustawa o samorządzie gminnym,
- Ustawa o samorządzie powiatowym,
- Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- Ustawa o świadczeniach rodzinnych,

- Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii,
- Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- Ustawa o zatrudnieniu socjalnym,
- Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- Ustawa o dodatkach mieszkaniowych,
- Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem",
- Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Uwarunkowania prawne jedynie w części określają zakres niniejszego dokumentu. Zakres Strategii będzie dostosowany do specyficznych potrzeb mieszkańców Gminy Miłoradz. Ważne jest, aby dobrze zdiagnozować zagrożenia i zaplanować działania, które przyczynią się do prawidłowego funkcjonowania osób mieszkających w Gminie. Opracowanie kompleksowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ma zapobiegać przeciwnościom dnia codziennego, jak i nagłym sytuacjom kryzysowym.

Przy sporządzaniu niniejszego dokumentu wykorzystano następujące metody pozyskiwania danych:

- DESK RESEARCH. Podstawą tej metody są dokumenty statystyki publicznej, sprawozdania, analizy i publikacje, roczniki statystyczne. Przy sporządzaniu diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy wykorzystano dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Miłoradzu za lata 2015-2019 oraz dane Głównego Urzędu Statystycznego, które obejmują okres od 2014 do 2018 roku.
- BADANIE ANKIETOWE. Element partycypacji społecznej, uwzględnienie udziału mieszkańców w procesie tworzenia strategii. Badania opinii publicznej oparte o kwestionariusz ankietowy, w którym mieszkańcy Gminy pytani są o ogólne warunki życia i problemy społeczne ich dotyczące. Badania ankietowe były przeprowadzone w czerwcu i lipcu 2020 roku. Wpłynęło 55 ankiet, z czego 65,5% kwestionariuszy wypełniły kobiety, a 34,5% mężczyźni. Prawie 70% ankietowanych to osoby do 45 roku życia. 34,5% respondentów ma wykształcenie wyższe, a większość ankietowanych to osoby pracujące (bezrobotni stanowią 16,4% ogółu osób biorących udział w badaniu).

- SPOTKANIE KONSULTACYJNE. Podczas spotkania Kierownik GOPS wraz z pracownikami zapoznali się z wnioskami z diagnozy sytuacji społecznej. Została przeprowadzona również dyskusja na temat obszarów problemowych w Gminie. Dyskutowano również o celu głównym Strategii oraz opracowywano cele strategiczne, operacyjne oraz kierunki działań.
- KONSULTACJE SPOŁECZNE. Bardzo ważny element partycypacji społecznej. To proces dialogu pomiędzy przedstawicielami władz (każdego szczebla - od lokalnych po centralne) a mieszkańcami, mający na celu zebranie głosów mieszkańców i w oparciu o nie podjęcie przez władze optymalnych decyzji w sprawach publicznych. Konsultacje społeczne Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miłoradz na lata 2021-2027 zostały przeprowadzone w formie elektronicznej. Mieszkańcy mogli wnieść uwagi za pośrednictwem opracowanego formularza.

1.2. ZGODNOŚĆ Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miłoradz ze względu na swój charakter musi opierać się na korespondencji i współzależności z dokumentami strategicznymi na poziomie zarówno Gminy, powiatu malborskiego jak i województwa pomorskiego. Dodatkowo pod uwagę należy również wziąć zapisy wynikające z dokumentów ogólnokrajowych, które wyznaczają trendy i główne kierunki rozwoju polityki społecznej oraz są zgodne z dokumentami europejskimi.

1.2.1. SAMORZĄDOWE DOKUMENTY STRATEGICZNE

Strategia Rozwoju Gminy Miłoradz na lata 2021-2030

Strategia zakłada realizację trzech celów strategicznych. Drugi cel związany jest z działaniami dotyczącymi społeczeństwa, w tym z wsparciem dla wszystkich grup społecznych.

CEL I: Rozwój gospodarczy Gminy Miłoradz oparty na zasadach zrównoważonego rozwoju

CEL II: Wysoka jakość usług społecznych dostosowana do zmieniających się potrzeb mieszkańców

- 2.1. Poprawa jakości edukacji dzieci i młodzieży
- 2.2. Zapewnienie skutecznego systemu wsparcia dla wszystkich grup społecznych
- 2.3. Podnoszenie jakości opieki zdrowotnej

2.4. Poprawa funkcjonalności budynków użyteczności publicznej i gminnego zasobu mieszkaniowego

CEL III: Turystyka i zróżnicowana oferta spędzania czasu wolnego poprawiająca atrakcyjność Gminy Miłoradz do życia i zamieszkania

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Malborskim na lata 2016 -2026

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zakłada realizację działań w pięciu obszarach priorytetowych. Każdy priorytet zawiera dodatkowo cele operacyjne, które zostały wymienione poniżej.

• **PRIORYTET 1. Edukacja**

- Cel 1.1. Podejmowanie działań w kierunku wzmocnienia struktur oświaty w zakresie działań profilaktycznych i edukacyjnych.
- Cel 1.2. Działać na rzecz tworzenia programów dla wzrostu oferty edukacyjnej dla wszystkich mieszkańców powiatu.
- Cel 1.3. Wykorzystać zaangażowanie i kreatywność osób pracujących w obszarze pomocy społecznej.
- Cel 1.4. Tworzenie warunków na rzecz podnoszenia świadomości społecznej wśród mieszkańców powiatu, w tym rozwijanie świadomości zagrożeń.
- Cel 1.5. Działać w celu wspierania osób bezrobotnych w efektywnym nabywaniu umiejętności poszukiwania pracy.

• **PRIORYTET 2. Problemy Społeczne**

- Cel. 2.1 Działać na rzecz utworzenia skutecznego systemu pomocy osobom niepełnosprawnym.
- Cel 2.2. Działać w kierunku przeciwdziałania uzależnieniom
- Cel 2.3. Tworzyć warunki w celu podnoszenia bezpieczeństwa publicznego na terenie powiatu malborskiego.
- Cel 2.4. Działać na rzecz sprawnego docierania pomocy społecznej do osób żyjących w ubóstwie.
- Cel 2.5. Stworzyć warunki do sprawnego udzielania pomocy społecznej osobom starszych wiekiem.
- Cel. 2.6. Wsparcie rodzin niewydolnych w sprawach opiekuńczo -wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.
- Cel. 2.7. Zapewnienie dzieciom miejsc w pieczy zastępczej.
- Cel.2.8. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie.

• **PRIORYTET 3: Finanse**

- Cel 3.1. Działać w kierunku pozyskania pozabudżetowych środków finansowych na realizację zadań z zakresu polityki społecznej powiatu malborskiego.
- Cel 3.2. Tworzyć różne formy wolontariatu dla obniżenia kosztów realizacji zadań pomocy społecznej.
- Cel 3.3. Działać w kierunku wspierania finansowego rodzin.

- **PRIORYTET 4: Społeczność lokalna.**
 - Cel 4.1. Tworzenie warunków dla szerszej współpracy sektorów: publicznego, społecznego i prywatnego.
 - Cel 4.2. Inspirowanie i wspieranie działań przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu osób starszych i niepełnosprawnych.
- **PRIORYTET 5: Infrastruktura.**
 - Cel 5.1 Działać na rzecz tworzenia bazy dla realizacji zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych.
 - Cel 5.1 Działać na rzecz tworzenia bazy dla realizacji zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych.
 - Cel 5.2. Działać w kierunku tworzenia sprawnie funkcjonującej profilaktyki w oparciu o infrastrukturę środowiskową.
 - Cel 5.3. Tworzyć warunki na rzecz rozwoju zaplecza sportowego i rehabilitacyjnego
 - Cel 5.4. Działania w kierunku tworzenia bazy mieszkalnictwa socjalnego i mieszkań chronionych

Strategia Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020

W 2013 roku Sejmik Województwa Pomorskiego przyjął Strategię Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020. Na moment powstawania niniejszego dokumentu nie ma informacji o aktualizacji wojewódzkiej strategii. Gmina Miłoradz będzie na bieżąco monitorować harmonogram prac województwa nad opracowywaniem nowego dokumentu, a kiedy Strategia Polityki Społecznej zostanie uchwalona dokona ewaluacji swojego dokumentu pod kontem zgodności z przyjętymi celami i działaniami na szczeblu województwa.

1.2.2. KRAJOWE DOKUMENTY STRATEGICZNE

Raport Polska 2030

Raport „Polska 2030. Wyzwania rozwojowe” wskazuje wyzwania w perspektywie do 2030 r.:

- wzrost i konkurencyjność,
- sytuacja demograficzna,
- wysoka aktywność zawodowa oraz adaptacyjność zasobów pracy,
- odpowiedni potencjał infrastruktury,
- bezpieczeństwo energetyczno-klimatyczne,
- gospodarka oparta na wiedzy i rozwój kapitału intelektualnego,
- solidarność i spójność regionalna,
- poprawa spójności społecznej,

- sprawne państwo,
- wzrost kapitału społecznego Polski.

Wskazuje się również na pięć kluczowych czynników rozwoju kraju w perspektywie 2030 roku.:

- warunki dla szybkiego wzrostu inwestycji,
- wzrost aktywności zawodowej i mobilności Polaków,
- rozwój produktywności i innowacyjności,
- efektywna dyfuzja rozwoju w wymiarze regionalnym i społecznym,
- wzmocnienie kapitału społecznego i sprawności państwa.

W aspekcie wzmocnienie kapitału społecznego szczególnie istotne są działania zmierzające do zwiększenia spójności społecznej. Instrumenty polityki społecznej powinny być nastawione przede wszystkim na likwidację bądź minimalizację przyczyn wykluczenia. Ważna jest integracja społeczna i ekonomiczna. Należy podjąć działania, które będą częścią aktywnej polityki społecznej, a osoby dotknięte dysfunkcjami i deficytami będą miały szansę w pełni uczestniczyć w codziennym życiu ogółu społeczeństwa.

1.2.3. UNIJNE DOKUMENTY STRATEGICZNE

Europejski filar praw socjalnych opiera się na 20 podstawowych zasadach uporządkowanych według trzech następujących kategorii:

- I. równe szanse i dostęp do zatrudnienia
- II. uczciwe warunki pracy
- III. ochrona socjalna i integracja społeczna.

Ostatnia, trzecia kategoria dotyczy spraw związanych z pomocą społeczną, znajdują się w niej następujące filary:

- opieka nad dziećmi i wsparcie dla dzieci,
- ochrona socjalna,
- świadczenia dla bezrobotnych,
- minimalny dochód,
- świadczenia emerytalne i renty,
- służba zdrowia,
- integracja osób niepełnosprawnych,
- opieka długoterminowa,

- o mieszkalnictwo i pomoc dla bezdomnych,
- o dostęp do niezbędnych usług.

Wdrażanie zasad i praw określonych w ramach europejskiego filaru praw socjalnych ma zapewnić większe włączenie społeczne wszystkich obywateli Unii Europejskiej. Włączenie społeczne było jednym z jedenastu priorytetów polityki spójności w okresie 2014–2020. Aspekt włączenia społecznego będzie obecny również w programie EFS+ (Europejski Fundusz Społeczny) na lata 2021–2027. Zostanie on wzmocniony dzięki połączeniu FEAD (Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym) i EFS. Umożliwi to łatwiejsze łączenie zapewniania pomocy żywnościowej i materialnej ze wsparciem na rzecz włączenia społecznego.

2. DIAGNOZA

2.1. SPOŁECZNO-GOSPODARCZA CHARAKTERYSTYKA GMINY

2.1.1. Informacje ogólne i położenie

Gmina wiejska Miłoradz położona jest w województwie pomorskim, w południowo-zachodniej części powiatu malborskiego. Gmina usytuowana jest na obszarze Wielkich Żuław Malborskich. Naturalną granicę Gminy ze strony zachodniej wyznacza koryto rzeki Wisły, od południowej zaś koryto rzeki Nogat. Powierzchnia gminy wynosi 93,75 km², użytki rolne stanowią 82% powierzchni gminy, tereny leśne 3,6%.

Przez teren Gminy Miłoradz przebiega droga krajowa nr 22, która łączy takie większe miejscowości jak Malbork oraz Elbląg. Droga krajowa 22 łączy się z drogą ekspresową S7 w kierunku wschodnim. Niedaleko Gminy przebiega autostrada A1. Gmina na swoim terenie nie posiada żadnych połączeń kolejowych, jedynie transport zbiorowy, który organizowany jest przez prywatnych przewoźników.

Na Gminę składa się dziewięć sołectw: Miłoradz, Pogorzała Wieś, Stara Kościelnica, Mątowy Wielkie, Mątowy Małe, Kończewice, Bystrze, Stara Wisła oraz Gnojewo.

Rysunek 1. Gmina Miłoradz

Źródło: http://www.miloradz.malbork.pl/strona-63-o_gminie.html

Gmina sąsiaduje z:

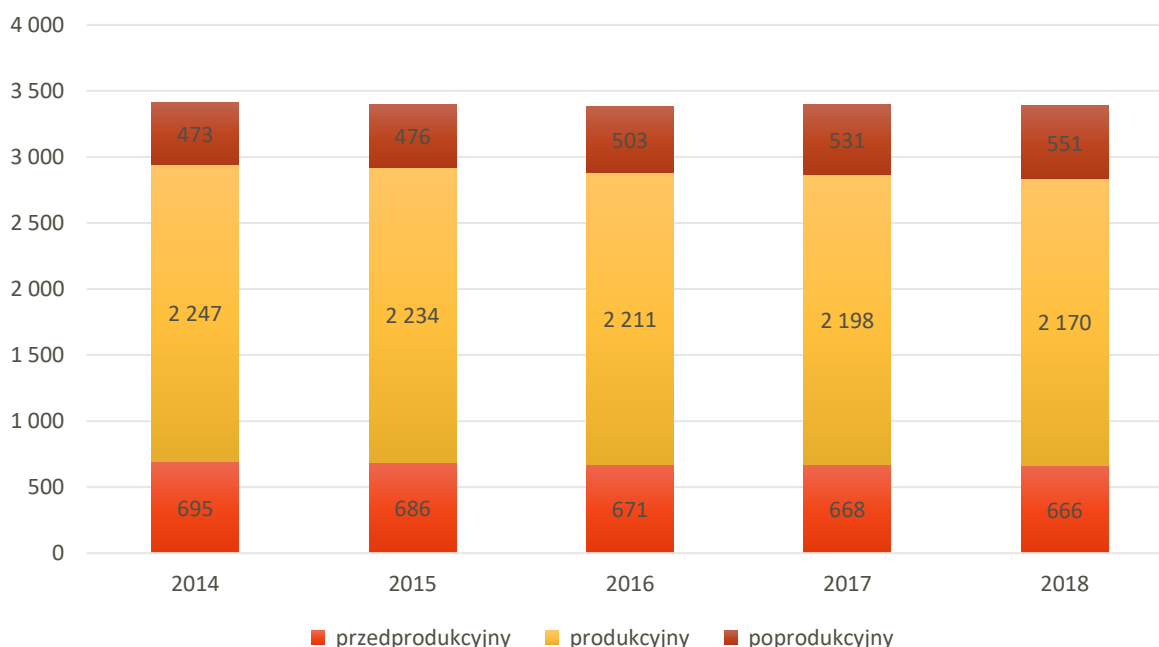
- gminami z tego samego powiatu: od strony północnej graniczy z Gminą Lichnowy, od wschodu z Gminą Malbork,
- gminami z powiatu tczewskiego (od strony zachodniej): Pelplin, Subkowy, Tczew,
- Gminą Sztum z powiatu sztumskiego (od południa).

2.1.2. Demografia

Gminę Miłoradz w 2018 roku zamieszkiwało 3 387 osób, co daje gęstość zaludnienia na poziomie 36 osób/ km². Liczba osób zamieszkałych Gminę w 2014 roku wynosiła 3 415, co oznacza, że w stosunku do 2018 roku liczba mieszkańców spadła o 28 osób (stanowi to niecały 1% mieszkańców). Większe zmiany następują jednak w strukturze mieszkańców pod względem ekonomicznych grup wieku. Na przestrzeni pięciu lat zauważyć można, iż liczba osób w wieku:

- przedprodukcyjnym (17 lat i mniej) sukcesywnie spada z 695 osób w 2014 roku, do 666 osób w 2018 roku,
- produkcyjnym (wśród kobiet w wiek 18-59, u mężczyzn 18-64) spadła o 77 względem 2014 roku,
- poprodukcyjnym wzrosła o 78 osób względem 2014 roku, co stanowi wzrost aż o 16,5%.

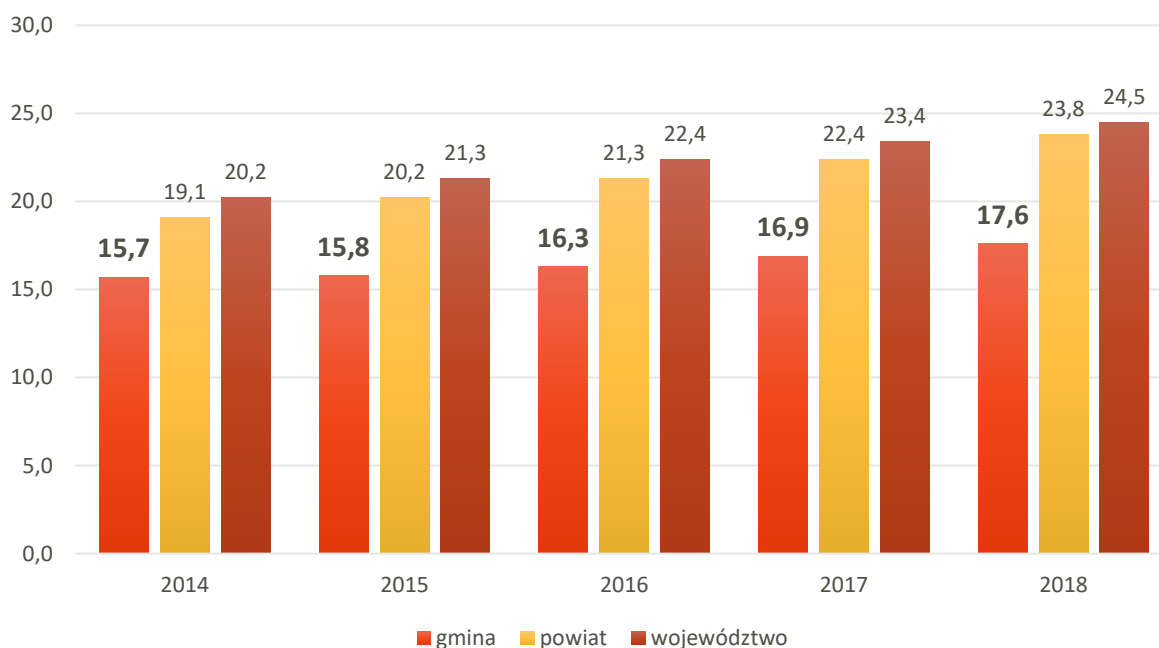
Wykres 1. Ludność wg ekonomicznych grup wieku w gminie Miłoradz w latach 2014-2018

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Potwierdzeniem starzejącego się społeczeństwa nie tylko w Gminie Miłoradz, ale także w powiecie malborskim i województwie pomorskim jest współczynnik obciążenia demograficznego. Jest to stosunek liczby osób w wieku 65 lat oraz starszych do liczby osób w wieku produkcyjnym (od 15 do 64 lat). W uwzględnionych latach wartość współczynnika wzrosła w każdej z trzech jednostek samorządu terytorialnego. Gmina Miłoradz posiada niższy wskaźnik w porównaniu do powiatu malborskiego czy województwa Pomorskiego. Wartości wskaźnika w 2018 roku wynosiły następująco: w gminie 17,6%, w powiecie 23,8% oraz w województwie 24,5%.

Wykres 2. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w latach 2014-2018.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Niewielki przyrost naturalny oraz saldo migracji powoduje spadek liczby mieszkańców. W 2018 roku różnica pomiędzy urodzeniami a zgonami wynosiła 6 osób, saldo migracji zaś w tym samym czasie plasowało się na poziomie -16 osób. Przyrost naturalny w Gminie Miłoradz w 2018 roku był dodatni i wyniósł 1,7 osób na 1000 mieszkańców. Wskaźnik przyrostu naturalnego w Gminie Miłoradz jest na podobnym poziomie co średnia w województwie (1,76), wyższy jednak niż w powiecie (-1,84).

Pomimo dodatniego przyrostu naturalnego w 2018 roku na terenie Gminy nie działa placówka zapewniająca opiekę dla dzieci do lat 3.

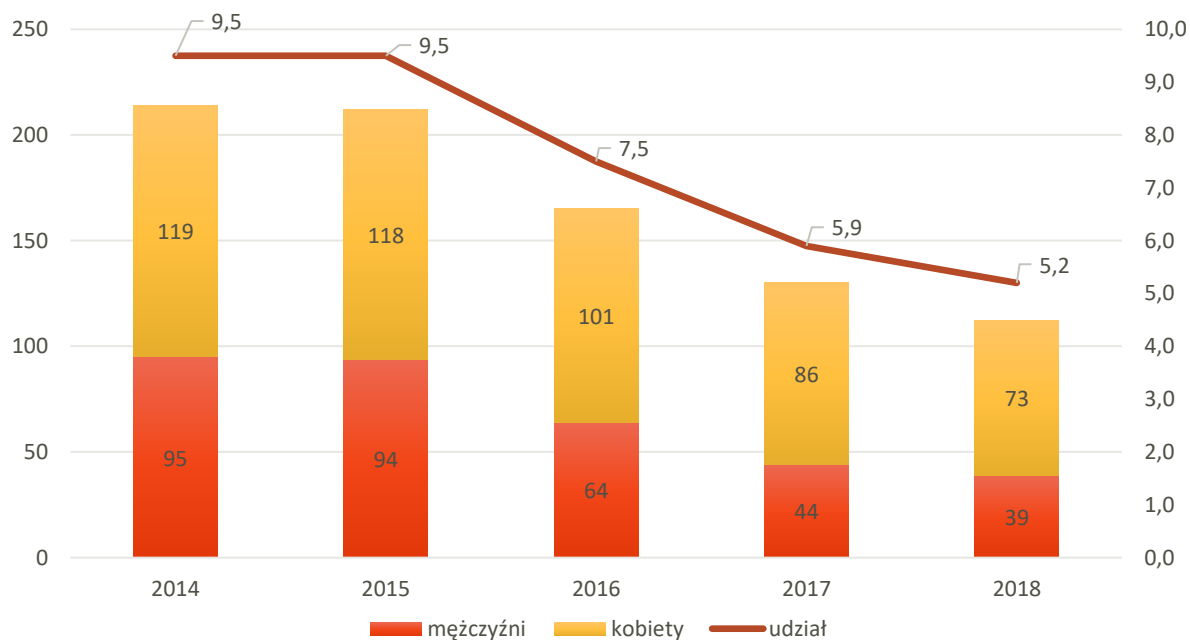
Gmina Miłoradz charakteryzuje się spadkiem liczby mieszkańców, pomimo tego, wzrasta liczba osób starszych. Gmina powinna zaplanować działania, które będą w szczególności dedykowane tej grupie osób. W maju 2020 roku Gmina złożyła w ramach Programu Senior + wniosek na dofinansowanie utworzenia Klubu Seniora w miejscowości Mątowy Wielkie. Klub przeznaczony będzie dla 40 osób starszych powyżej 60 roku życia, nieaktywnych zawodowo.

Gmina stoi przed wieloma wyzwaniami związanymi ze spadkiem liczby mieszkańców oraz ze zmieniającą się strukturą ich wieku – wrasta liczba osób starszych, które będą potrzebować szczególnego wsparcia.

2.1.3. Rynek pracy

Od 2014 roku zauważyć można spadek ogólnej liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne. Względem 2014 roku liczba osób bezrobotnych spadła o aż 48%, większy odsetek bezrobotnych każdego roku stanowią kobiety. W 2018, aż 65% osób bezrobotnych stanowiły kobiety. Poniżej przedstawiono wykres obrazujący liczbę bezrobotnych w Gminie w podziale na kobiety i mężczyzn oraz udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. Wartość wskaźnika w analizowanym okresie spadła o 4,3 punktów procentowych.

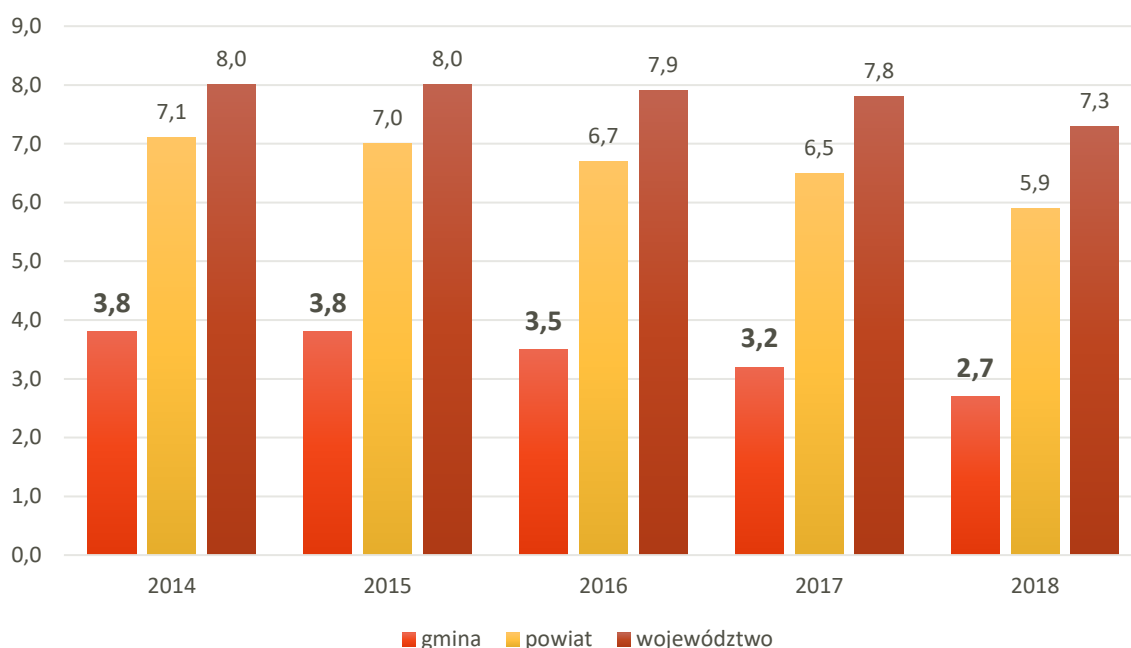
Wykres 3. Bezrobotni w Gminie Miłoradz w latach 2014-2018.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Gmina Miłoradz charakteryzuje się stosunkowo niskim wskaźnikiem przedsiębiorczości, czyli liczbą podmiotów gospodarki narodowej wpisanej do rejestru REGON na 1000 mieszkańców. Gmina Miłoradz w porównaniu z powiatem malborki ma niższy wskaźnik o 3,2 p.p., względem województwa zaś jest on niższy o 4,3 p.p., co obrazuje wykres poniżej. W Gminie Miłoradz w 2018 roku zarejestrowanych w rejestrze REGON było 265 podmiotów gospodarczych, co stanowiło 4,1% podmiotów w powiecie malborskim. Na przestrzeni lat 2014-2018 liczba podmiotów zwiększyła się o 30 podmiotów

Wykres 4. Podmioty na 1000 mieszkańców zarejestrowane w rejestrze w latach 2014-2018

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2018 liczba osób fizycznych prowadzących własną działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców wynosiła 61 osób w Gminie, 72 osoby w powiecie oraz 93 osoby w województwie. W analizowanym okresie dla Gminy wskaźnik ten wzrósł o 9 osób.

Pomimo niskiego wskaźnika przedsiębiorczości sytuacja w Gminie na rynku pracy nie jest zła. Zmniejsza się liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotne i rośnie liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON oraz osób prowadzących własną działalność gospodarczą. Ankietowani jednak negatywnie oceniają lokalny rynek pracy – ponad 60% ocenia go źle lub bardzo źle, 25,5% przeciętnie, a tylko niecałe 13% pozytywnie.

2.1.4. Sytuacja mieszkaniowa

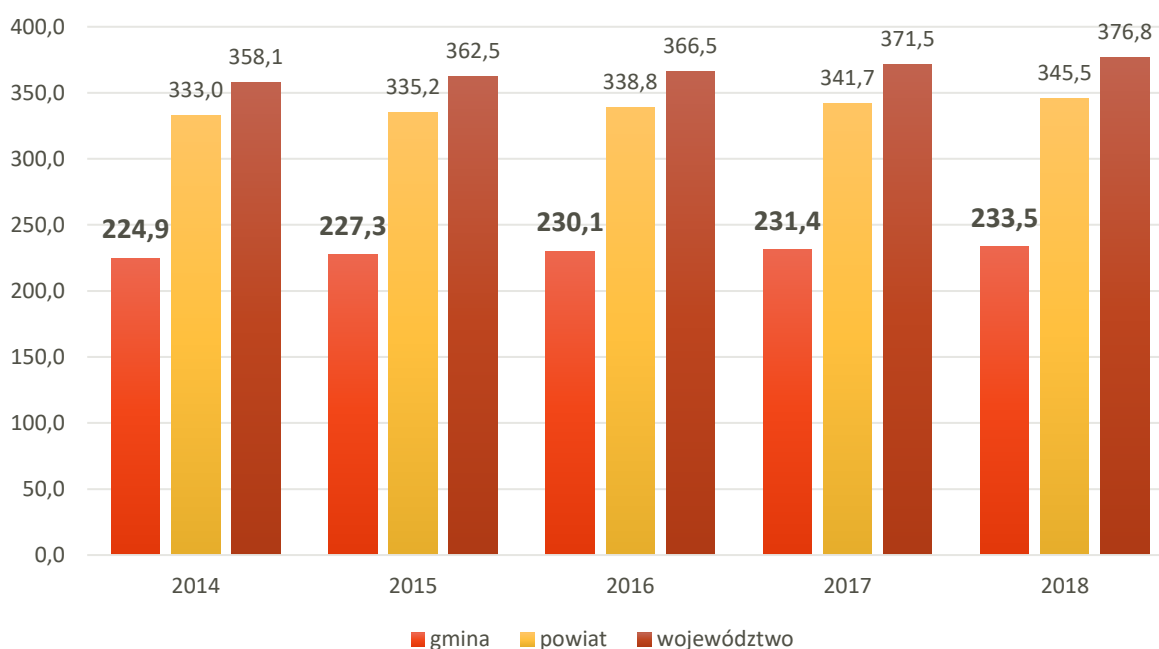
Według stanu na 2019 rok Gmina posiadała 21 mieszkań komunalnych i 5 mieszkań socjalnych. Liczba mieszkań socjalnych i komunalnych w analizowanym okresie kształtowała się następująco:

- 2015: komunalne 35; socjalne 4
- 2016: komunalne 33; socjalne 4
- 2017: komunalne 22; socjalne 4
- 2018: komunalne 22; socjalne 4
- 2019: komunalne 21; socjalne 5

Liczba mieszkań komunalnych co roku się zmniejsza (o 14 mieszkań od 2014 roku). W 2019 roku dodatki mieszkaniowe przyznano 7 rodzinom i wypłacono kwotę 14 319,48 zł (wpłynęło 13 wniosków o te dodatki – wszystkie były rozpatrzone pozytywnie). Dla porównania w 2015 roku wpłynęły 23 wnioski o dodatki mieszkaniowe, w tym 3 zostały rozpatrzone negatywnie. Jednocześnie zauważyć należy, że w Gminie nie posiada w swoich zasobach mieszkania chronionego, które stanowi ważne wsparcie dla osób potrzebujących pomocy w codziennym funkcjonowaniu.

W okresie od 2014 do 2018 w Gminie wzrosła liczba mieszkań na 1000 mieszkańców z 224,9 w 2014 roku, do 233,5 w 2018. Gmina na tle powiatu i województwa wypada słabiej, w 2018 liczba mieszkań w powiecie wynosiła 345,5, w województwie 376,8.

Wykres 5. Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców w latach 2014-2018

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2018 roku na terenie Gminy było 791 mieszkań, a średnia powierzchnia użytkowa mieszkania wynosiła 84m².

2.1.5. Oświata i wychowanie

Za edukację dzieci na terenie Gminy odpowiada:

- Zespół Szkół i Przedszkola w Mińskiem: Szkoła Podstawowa, Przedszkole Gminne. W zespole znajduje się 10 oddziałów szkoły podstawowej, 1 oddział zerowy i 2 oddziały przedszkolne.

- Szkoła Podstawowa w Kończewicach (7 oddziałów szkoły podstawowej, 1 oddział zerowy i punkt przedszkolny)

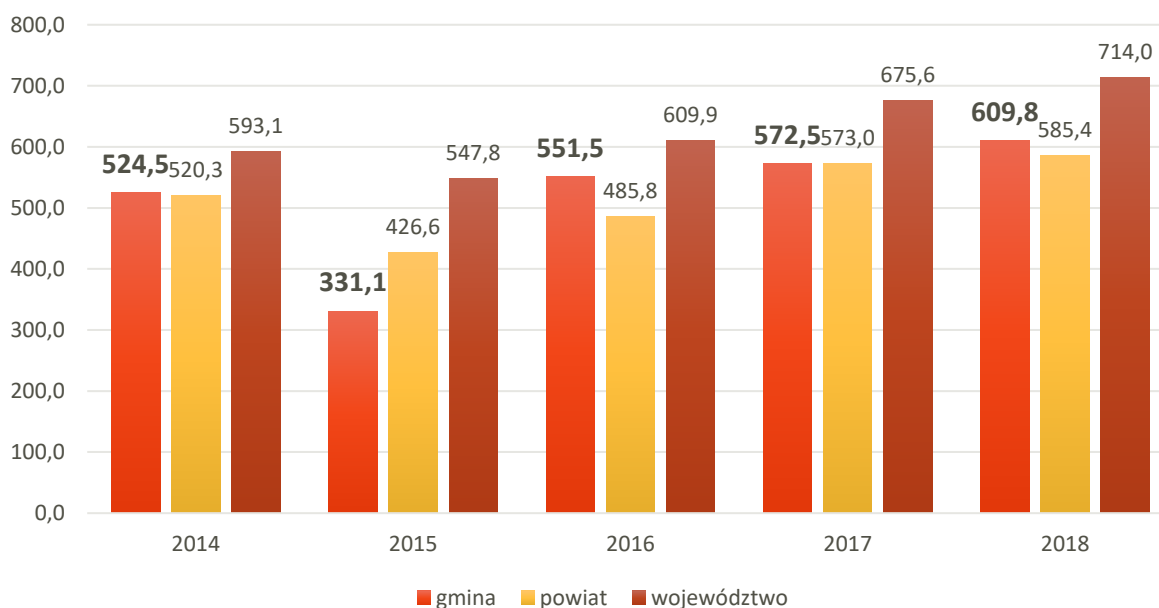
Na terenie Gminy nie funkcjonuje żłobek. Ogólna liczba uczniów w wieku szkolnym wynosi 255 z czego do Zespołu Szkół i Przedszkola uczęszcza 148 uczniów oraz 65 dzieci do oddziału przedszkolnego natomiast do Szkoły podstawowej w Kończewicach uczęszcza 107 uczniów oraz 22 dzieci do oddziału przedszkolnego.

Średnia Zespołu Szkół z ocen wynosi 4,10, a stypendium naukowe otrzymało 27 uczniów. W SP w Kończewicach średnia ocen wynosiła 4,24, wybitnych uczniów było 17, w klasach 1-3 - 16 osób. Szkoły objęte są pomocą psychologiczną, prowadzone są zajęcia dla dzieci w wieku przedszkolnym, szkolnym jak i dla rodziców. Oferta programów dodatkowych zawiera:

- bezpłatne owoce, warzywa oraz przetwory mleczne dla uczniów,
- English Teaching - dodatkowa zajęcia z języka angielskiego,
- „Ponadnarodowa mobilność kadry edukacji szkolnej”,
- Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzieży (PNWM) - wyjazdy dzieci do Niemiec,
- Szkolny Klub Sportowy.

Przedszkole w Miłoradzu otwarte jest w godzinach 7.00-16.00, a oddział przedszkolny w Kończewicach od 8.00-13.00. Średnia wielkość oddziału przedszkolnego w Miłoradzu wynosi 21,6, a w Kończewicach 11 dzieci.

Wykres 6. Miejsca w przedszkolach na 1000 dzieci w grupie wieku 3-6 lat

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W latach 2014-2018 wzrosła liczba miejsc w przedszkolach na 1000 dzieci w grupie wieku 3-6 lat o 85,3. Wartość wskaźnika dla Gminy jest wyższa niż dla powiatu, jednak niższa niż średnia dla województwa pomorskiego. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Miłoradz w 2018 roku było 534, w powiecie 630, a w województwie 835.

Respondenci biorący udział w badaniu ankietowym pozytywnie oceniają zarówno edukację przedszkolną – 56,4% pozytywnych odpowiedzi, jak i szkolnictwo podstawowe – 70,9% bardzo dobrych i dobrych ocen.

Sytuacja związana z edukacją szkolną na terenie Gminy jest dobra. Jednocześnie w Gminie bardzo mało dzieci uczęszcza do przedszkoli, co wpływa na ich rozwój, ale również może świadczyć o małej aktywności zawodowej rodziców.

2.1.6. Opieka zdrowotna i bezpieczeństwo

Osoby zamieszkałe w Gminie Miłoradz mogą zostać objęte opieką zdrowotną przez niepubliczny zakład opieki zdrowotnej „Primed” który zlokalizowany jest w Malborku. W Gminie brak jest lekarza stomatologa, w szczególności dla dzieci. Przychodnie działające na terenie Gminy to:

- Poradnia (gabinet) lekarza podstawowej opieki zdrowotnej oraz poradnia pediatryczna w Miłoradzu, ul. Główna 24,
- Poradnia (gabinet) lekarza podstawowej opieki zdrowotnej oraz poradnia pediatryczna w Kończewicach.

Najbliższa stacja pogotowia ratunkowego umiejscowiona jest w Malborku (odległość około 12 km). Brak jest specjalistycznej opieki zdrowotnej. Na terenie Gminy Miłoradz funkcjonuje apteka, która otwarta jest w standardowych godzinach, w niedziele jest nieczynna.

Gmina Miłoradz nie posiada na swoim terenie komisariatu policji. Zapewnieniem bezpieczeństwa i porządku publicznego zajmuje się Komenda Powiatowa Policji w Malborku. Obszar Gminy należy do rejonu nr 8, którego obsługuje 1 dzielnicowy. W poprzednich latach działalność policji w znacznym stopniu ograniczyła zjawisko spożywania alkoholu i zaśmiecania w okolicach sklepu w miejscowości Kończewice

Przestępczość na terenie powiatu z roku na rok sukcesywnie spada z 1 187 w roku 2014 do 1 101 w 2018 roku. Niepokojącym zjawiskiem jest wzrost liczby przestępstw przeciwko rodzinie i opiece – w 2014 zanotowano ich 77, a w 2018 roku liczba ta wzrosła do aż 285. Dodatkowo względem Polski wskaźnik w powiecie jest dwukrotnie wyższy w województwie wskaźnik wynosi 2,24 w powiecie zaś 4,47.

Tabela 1. Przepiępstwa stwierdzone przez Policję na 1000 mieszkańców w latach 2014-2018

JST	przepiępstwa stwierdzone przez Policję ogółem na 1000 mieszkańców					przepiępstwa stwierdzone przez Policję przeciwko rodzinie i opiece na 1000 mieszkańców				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
POLSKA	22,55	20,80	19,48	19,62	19,99	0,89	0,72	0,63	0,86	2,24
WOJEWÓDZTWO	23,81	21,8	19,93	19,02	19,49	0,90	0,68	0,57	0,83	2,78
POWIAT	18,46	21,74	18,12	15,74	17,25	1,20	1,04	0,95	1,17	4,47

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie gminy Miłoradz funkcjonują trzy jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej:

- OSP Miłoradz (KSRG)
- OSP Kończewice
- OSP Mątowy Wielkie

W czerwcu 2020 roku przedstawiciele OSP odebrali promesy na zakup nowych samochodów ratowniczo-gaśniczych.

Większość ankietowanych – prawie 42% przeciętnie ocenia dostęp do opieki zdrowotnej, 27.3% ten aspekt ocenia negatywnie, a 30,9% pozytywnie. Prawie połowa respondentów – 49,1% dobrze i bardzo dobrze ocenia poziom bezpieczeństwa w Gminie, 34,5% przeciętnie, a negatywne zdanie w tej kwestii ma 15,6% badanych.

Mieszkańcy Gminy mają utrudniony dostęp do podstawowej i specjalistycznej opieki medycznej. Spowodowane jest to przez niewystarczającą liczbę lekarzy na terenie Gminy oraz koniecznością dojazdu do większych ośrodków miejskich w celu skorzystania z porad lekarzy specjalistów.

2.1.7. Działania organizacji pozarządowych

Na terenie gminy działają następujące organizacje pozarządowe:

- Stowarzyszenie Młodzi dla Żuław
- Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Gminy Miłoradz „Trójkąt Żuławski”
- Stowarzyszenie na Rzecz Oparcia Społecznego i Rozwoju „PERSPEKTYWA”
- Stowarzyszenie Dawna Wozownia na Żuławach
- Ochotnicza Straż Pożarna w Mątowach Wielkich
- Ochotnicza Straż Pożarna w Miłoradzu

- Ochotnicza Straż Pożarna w Kończewicach
- Fundacja PRZYSTAŃ – Pogorzała Wieś

GOPS współpracuje ze Stowarzyszeniem Perspektywa. Głównym obszarem działalności Stowarzyszenia jest budowanie partnerstwa i struktur Nadwiślańskiego Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej, wspieraniu Środowiskowego Domu Samopomocy Kończewice i rozwoju regionalnego poprzez działalność Żuławska LGD i we współpracy z ROPS Gdańsk, PUP Malbork, Gminami i OPS z regionu.

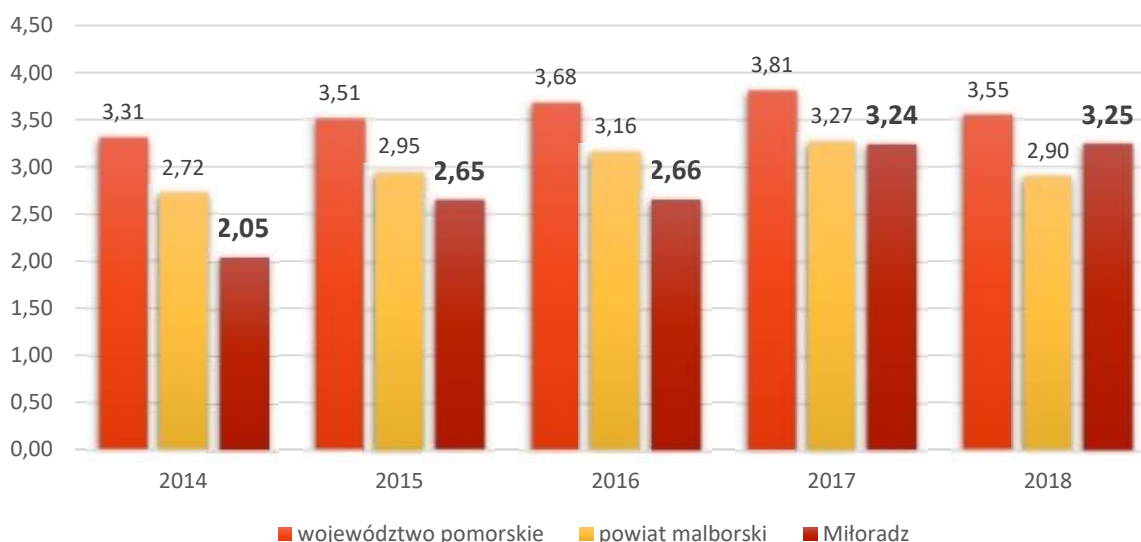
W Gminie funkcjonują również organizacje prowadzące działalność sportową:

- 1) Przyjacielskie Stowarzyszenie Sportowe w Kończewicach,
- 2) Gminny Ludowy Klub Sportowy DELTA w Miłoradzu,
- 3) Uczniowski Klub Sportowy HERKULES w Miłoradzu.

W 2019 roku dla powyższych organizacji Gmina udzieliła dotacji w ramach Programu współpracy Gminy Miłoradz z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na łączną kwotę 30 000 zł. Gmina nie posiada młodzieżowej rady gminy i rady seniorów.

Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych działających na terenie Gminy w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców zwiększała się i w 2018 roku była wyższa od średniego wskaźnika dla powiatu malborskiego. W Gminie Miłoradz wskaźnik ten wynosił 3,25, w powiecie malborskim 2,90, a w województwie pomorskim 3,55. Co więcej, w 2018 roku był on najwyższy wśród gmin wiejskich powiatu malborskiego.

Wykres 7. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w latach 2014-2018

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Osoby biorące udział w badaniu ankietowym przeciętnie oceniają społeczną aktywność i zaangażowanie mieszkańców – 40% odpowiedzi. Negatywne zdanie w tej kwestii ma 32,7% respondentów, a pozytywne 27,3%.

Gmina posiada doświadczenie we współpracy z organizacjami pożytku publicznego. Dzięki czemu może realizować wiele projektów i działań przy udziale podmiotów zewnętrznych. Takie działania dają również możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych na realizację projektów partnerskich. Odciążają również Gminę w kwestii organizacji różnych wydarzeń.

2.1.8. Kultura

Działalność w zakresie kultury i sportu w Gminie Miłoradz prowadzi Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Miłoradzu. Do jego głównych celów należą:

- pobudzenie mieszkańców Gminy do aktywnego uczestnictwa w życiu społeczno-kulturalnym, poprzez udział w organizacji imprez, udział w projektach,
- wyrównywanie szans w dostępie do kultury,
- wzrost poziomu życia kulturalnego na wsi i edukacja kulturalna,
- integracja mieszkańców sołectw,
- organizacja wydarzeń kulturalnych i sportowych,
- podniesienie atrakcyjności gminy i jej promocja w powiecie i województwie.

Prowadzeniem działań edukacji czytelniczej oraz prowadzeniem wypożyczalni księgozbioru zajmuje się Gminna Biblioteka Publiczna z filią w Kończewicach. W Gminie znajduje się również 6 świetlic wiejskich (w Miłoradzu, Kończewicach, Pogorzałej Wsi, Mątowach Wielkich, Bystrzu i Starej Kościelnicy). Świetlice w Miłoradzu, Kończewicach, Bystrzu i Starej Kościelnicy są po remoncie, a świetlice w Mątowach Wielkich i Pogorzałej Wsi wymagają częściowego remontu.

Remont i doposażenie świetlic w Mątowach Wielkich i Bystrzu został dofinansowany z Fundacji AVIVA w ramach projektu „Tu jest moje miejsce tu jest mój dom, stwórzmy tu RAZEM nasz wspólny kąt”. Świetlice wiejskie w Miłoradzu, Kończewicach i Pogorzałej Wsi zostały również wyposażone w sprzęt multimedialny w ramach projektu dofinansowanego z Fundacji TESCO „Decydujesz, Pomagamy”.

W 2018 roku na terenie gminy zorganizowano 41 imprez kulturalnych w których udział wzięło łącznie 8 570 osób. Oferta wakacyjna Ośrodka jest bardzo bogata w atrakcje co najważniejsze dla każdej z grup wiekowych, w ofercie znaleźć można: animacje, warsztaty, spływy kajakowe, teatr plenerowy, dzień rodziny, ogniska i zabawy sportowe.

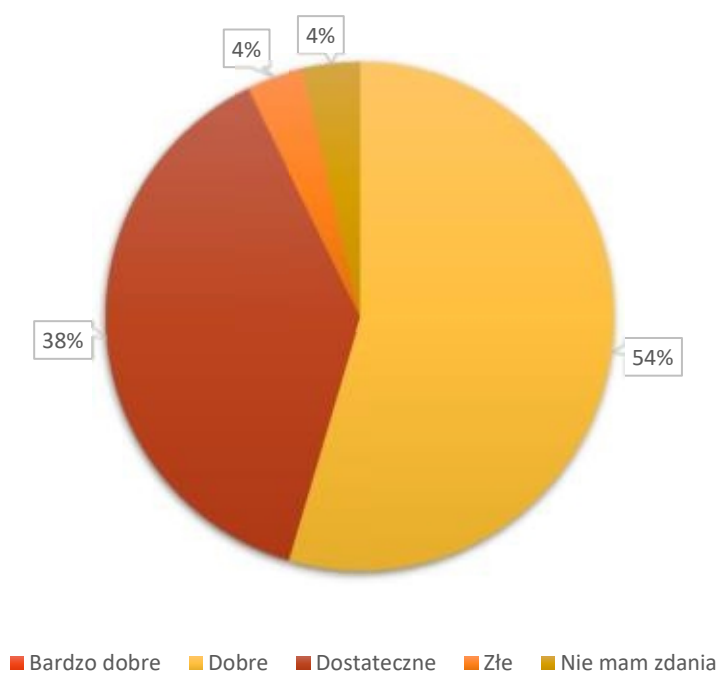
Dostęp do kultury i rozrywki dla wszystkich grup wiekowych na terenie Gminy przez osoby biorące udział w badaniu ankietowym został oceniony następująco:

- 34,5% pozytywnych odpowiedzi (w tym 30,9% ocenia ten aspekt dobrze, a 3,6% bardzo dobrze),
- 21,8% ankietowanych zaznaczyło odpowiedź „przeciętnie”,
- 43,6% ankietowanych ma negatywne zdanie o tej kwestii.

2.1.9 Ogólne warunki życia w gminie

Mieszkańcy Gminy zostali poproszeni o wypełnienie ankiety dotyczącej problemów społecznych w Gminie Miłoradz. Ponad połowa mieszkańców Gminy uważa, że ogólne warunki do życia na terenie Gminy są dobre, niecałe 40% mieszkańców twierdzi, że warunki są dostateczne. Zauważyć można, iż obie te grupy stanowią 92% ankietowanych, 4% twierdzi, że warunki są złe. Pozostała część - 4% nie ma zdania. Żaden z ankietowanych nie ocenił warunków do życia w gminie jako bardzo dobre. **Wykres 8.**

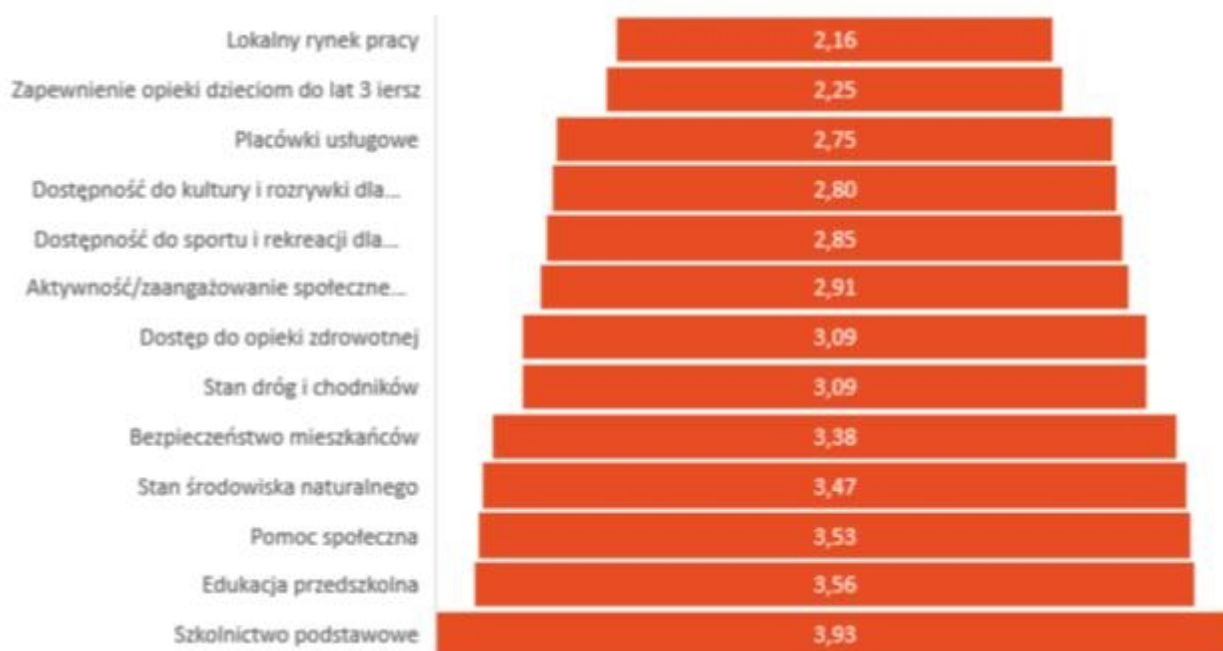
Ogólne warunki życia w gminie według mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne na podstawie analizy wyników ankiet

Respondenci w ankiecie oceniali poszczególne aspekty życia w Gminie. Najwyżej ocenione zostało szkolnictwo oraz edukacja przedszkolna. Największy problem stanowi dla mieszkańców rynek pracy, brak opieki żłobkowej oraz dostęp do placówek usługowych.

Wykres 9. Średnia ocena poszczególnych aspektów życia w gminie według ankietowanych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie analizy wyników ankiet

2.2. ANALIZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH I ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ

2.2.1. Działalność Ośrodka Pomocy Społecznej

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłoradzu został utworzony na podstawie Uchwały nr X/45/90 Gminnej Rady Narodowej w Miłoradzu z dnia 27 lutego 1990 roku. Działa na podstawie Statutu przyjętego Uchwałą nr XIII/117/2012 Rady Gminy Miłoradz z dnia 14 czerwca 2012 roku. GOPS mieści się wraz z Urzędem Gminy w budynku przy ulicy Żuławskiej 9 w Miłoradzu. Budynek jest ciasny, występują w nim bariery architektoniczne.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłoradzu realizuje następujące programy:

- Programy jednoroczne:
 - Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2020 rok
- Programy wieloletnie:
 - Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018-2020
 - Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Miłoradz na lata 2016-2020.

W latach 2016-2018 w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej oraz w Środowiskowym Domu Samopomocy w Kończewicach zatrudnionych były 22 osoby na pełen etat. Od 2018 roku pracuje 3 pracowników socjalnych. Zgodnie z przepisami prawa pracowników socjalnych zatrudnionych na cały etat w danym ośrodku nie może być mniej niż trzech. Dodatkowo wielkość zatrudnienia w każdym z OPS musi być proporcjonalna do liczby:

- ludności gminy, w stosunku: jeden pracownik (zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy) na 2 000 mieszkańców, lub
- rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych opieką socjalną, w stosunku: jeden pracownik socjalny (zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy) na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

Tabela 2. Zatrudnienie w jednostkach Pomocy Społecznej w latach 2015-2019

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba osób ogółem	19	22	22	22	22
Liczba etatów	18,00	21,50	22,00	20,50	20,50
Kierownicy	1	1	1	1	1
Pracownicy socjalni ogółem	2	2	2	3	3
Pozostali pracownicy	16	19	19	18	18

Źródło: Sprawozdanie półroczne i roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach

Od 1 stycznia 2020 roku ze względu na wyodrębnienie Środowiskowego Domu Samopomocy w Kończewicach ze struktur GOPS liczba zatrudnionych osób wynosi 12, a kadra składa się z:

- kierownika,
- 3 pracowników socjalnych,
- 2 pracowników ds. administracyjnych,
- 1 asystenta rodziny (osoba zatrudniona na $\frac{3}{4}$ etatu)
- 4 opiekunek domowych
- księgowej (osoba zatrudniona na $\frac{3}{4}$ etatu).

Pracownicy GOPS biorą udział w wielu szkoleniach, które mają na celu wzrost poziomu ich kompetencji.

W ostatnich latach osoby brały udział, m. in. w:

- szkoleniu „Asystent jako ważne ogniwo na rzecz ochrony dziecka przed przemocą – jak rozpoznać, czy dziecko jest ofiarą” organizowanym przez Profilaktyka Kier z Malborka,
- szkoleniu dla członków zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych pracujących z rodzinami z problemem przemocy organizowanym przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

- szkoleniu w zakresie udzielania pierwszej pomocy organizowanym przez Ośrodek Szkolenia i Usług Józefa Zygan w Malborku,
- szkoleniu „Praca z osobami stosującymi przemoc” organizowanym przez Stowarzyszenie na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Niebieska Linia,
- szkoleniach organizowanych przez firmę „Psychoterapia i Edukacja” z Gdańska, które dotyczyły realizacji zadań w nowym modelu OPS – oddzielenia pracy administracyjnej od zadań pracowników socjalnych, Kodeksu Postępowania Administracyjnych, roli i zadań pracownika pierwszego kontaktu, skutków i metod przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu.

GOPS był również kilkakrotnie kontrolowany przez instytucje zewnętrzne:

- w 2015 roku Pomorski Urząd Wojewódzki w Gdańsku przeprowadzał kontrolę w zakresie poprawności realizacji zadań zleconych gminie przez administrację rządową z zakresu ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów – realizację zadania zleconego Zespół kontrolny ocenił pozytywnie,
- w 2016 roku Pomorski Urząd Wojewódzki w Gdańsku przeprowadzał kompleksową kontrolę GOPS-u, której przedmiotem była organizacja, skuteczność pracy i poprawności realizacji zadań własnych i zleconych przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej w 2015 roku. Zespół kontrolujący zgłosił następujące 2 nieprawidłowości:
 - w Ośrodku nie był spełniony wymóg określony w art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej zgodnie, z którym Ośrodek winien zatrudniać pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny na 2000 mieszkańców, niemniej jednak niż 3 pracowników,
 - pracownik zatrudniony na stanowisku pracownika socjalnego nie posiadał stosownych kwalifikacji do zajmowanego stanowiska.

GOPS usunął obie nieprawidłowości,

- w 2016 roku Regionalna Izba Obrachunkowa z Gdańska sprawdzała prawidłowości realizacji zadań w zakresie gospodarki finansowej. Stwierdzono dwie nieprawidłowości, które zostały usunięte przez GOPS,
- w 2019 roku Pomorski Urząd Wojewódzki w Gdańsku przeprowadził kontrolę w zakresie realizacji dochodów związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz prawidłowości wykorzystania i rozliczania dotacji otrzymanych z budżetu państwa w 2018 roku w wybranych rozdziałach, ze szczególnym uwzględnieniem oszczędnego i racjonalnego gospodarowania środkami publicznymi – działania GOPS w tym zakresie zostały ocenione pozytywnie.

Większość osób, która brała udział w badaniu ankietowym nie korzysta z pomocy społecznej, ponieważ nie ma takiej konieczności – 83,6%. Niespełna 2% nie korzysta, bo nie wie jak. Te osoby potrzebowałyby wsparcia w zakresie pomocy finansowej oraz materialnej. Beneficjentami pomocy społecznej jest niecałe 15% respondentów, prawie 63% z nich zwróciło się do GOPS w celu uzyskania pomocy finansowej, pozostała część po uzyskaniu porady, uzyskanie pomocy niefinansowej oraz z powodu niepełnosprawności dzieci. Ponad 60% osób biorących udział w ankiecie i korzystających ze wsparcia OPS bardzo dobrze i dobrze ocenia pracę Ośrodka.

Jednocześnie poziom opieki społecznej w Gminie został oceniony pozytywnie przez 47,3% (29,1% ocenia ten aspekt dobrze, a 18,2% bardzo dobrze). Negatywnych wskazań było 10,9%, a prawie 42% mieszkańców, którzy wypełnili ankietę ocenia poziom opieki społecznej jako przeciętny.

GOPS realizuje również wiele projektów realizowanych ze środków zewnętrznych. Do najważniejszych projektów realizowanych w ramach walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym w poprzednich latach można zaliczyć:

- „Mobilny i aktywny kapitał ludzki w powiatach malborskim i sztumskim – aktywizacja społeczno-zawodowa” realizowany w latach 2016-2017 w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego,
- Projekt systemowy „Aktywni+” realizowany w latach 2011-2013, współfinansowany w ramach VII priorytetu Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Działanie 7.1 Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji, Poddziałania 7.1.1 Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej,
- Projekt „Wsparcie środowiska osób niepełnosprawnych z terenów wiejskich i małomiasteczkowych” realizowany w latach 2012-2013, współfinansowany ze środków Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013, Priorytet I Zatrudnienie i integracja społeczna, Działanie 1.3 Ogólnopolskie programy integracji i aktywizacji zawodowej,
- „Żuławy przyjazne rodzinie – nowa jakość pomocy społecznej”, Projekt współfinansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach II Osi priorytetowej Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji PO WER – Działanie 2.5 "Skuteczna pomoc społeczna" PO WER 2014-2020.

Pracownicy GOPS w Miłoradzu stanowią wykwalifikowaną kadre, która jest zaangażowana w swoją pracę, jednak problemem jest zasób lokalowy Ośrodka, który nie jest dostosowany do potrzeb zarówno pracowników, jak i beneficjentów GOPS.

2.2.2. Główne problemy z zakresu pomocy społecznej

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- przemocy w rodzinie,
- potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

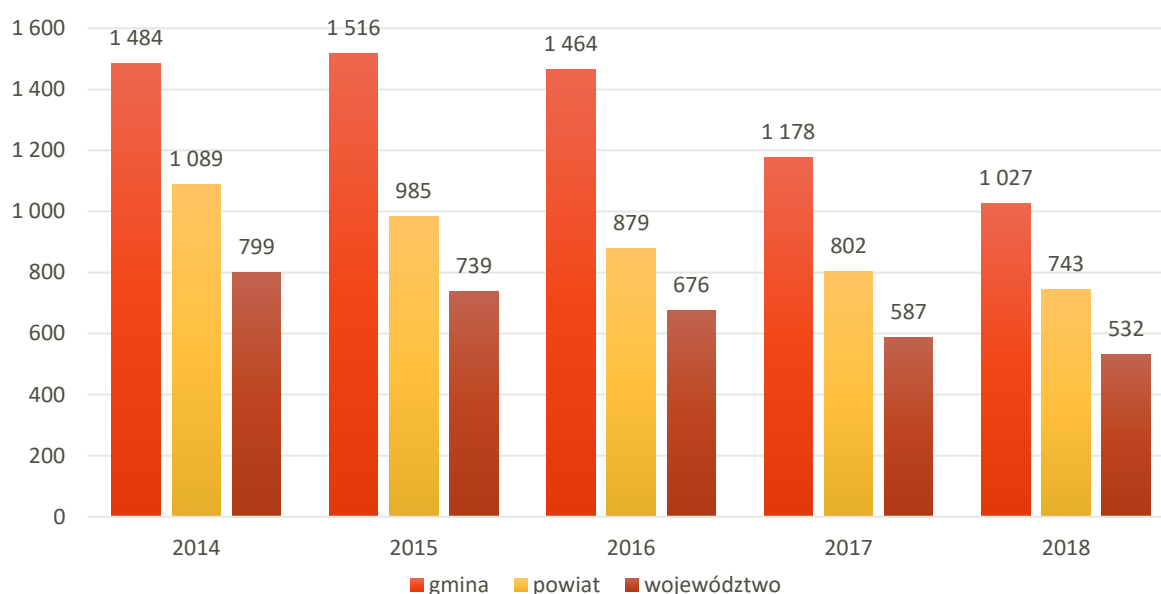
Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, przysługuje przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów wymienionych powyżej (ubóstwo nie może być wyłącznym powodem udzielenia świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej) uzasadniających udzielenie pomocy społecznej:

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 701 zł (wysokość rewaloryzowana), zwanej dalej "kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej",
- osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty 528 zł (wysokość rewaloryzowana), zwanej dalej "kryterium dochodowym na osobę w rodzinie",
- rodzinie, której dochód nie przekracza sumy kwot kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, zwanej dalej "kryterium dochodowym rodziny".

Od 2014 roku spadła liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej zarówno w Gminie jak i w powiecie i w województwie. Jednak nadal wskaźnik *Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej*

na 10 tys. ludności jest wyższy dla Gminy niż dla powiatu i województwa. W 2018 roku jego wartość wyniosła 1 027 dla Gminy Miłoradz, 743 dla powiatu i 532 dla województwa. Na spadek liczby beneficjentów korzystających z pomocy społecznej wpływ miała dobra koniunktura gospodarcza oraz wprowadzenie w 2016 roku dodatkowego świadczenia rodzinnego 500+, które przede wszystkim poprawiło sytuację finansową rodzin, w których było więcej niż jedno dziecko. Świadczenie to zostało rozszerzone na każde dziecko do ukończenia 18. roku życia, bez względu na dochód osiągniany przez rodzinę od 1 lipca 2019 roku.

Wykres 10. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 000 ludności w latach 2014-2018

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Głównymi powodami trudnej sytuacji życiowej mieszkańców Gminy Miłoradz jest ubóstwo, niepełnosprawność i bezrobocie. W analizowanym okresie nie występowały problemy dotyczące:

- trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą, lub zezwolenie na pobyt czasowy,
- zdarzenia losowego,
- sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

W analizowanym okresie nastąpił ogólny spadek liczby rodzin, którym przyznano świadczenia z każdego tytułu, w szczególności z tytułu:

- ubóstwa – w 2015 roku udzielono 110 świadczeń z tego tytułu, a w 2019 roku 59,
- niepełnosprawności – w 2015 roku wspartych zostały 63 rodziny, w 2019 roku 56,

- bezrobocia – w 2019 roku 59 osób zostało wspartych z tego tytułu, a w 2015 roku 112

Tabela 3. Powody przyznania pomocy w latach 2015-2019 – liczba rodzin ogółem, którym udzielono wsparcia w danym zakresie

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	2015	2016	2017	2018	2019
UBÓSTWO	110	117	108	88	59
SIEROCTWO	0	1	0	0	0
BEZDOMNOŚĆ	3	4	6	9	9
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	1	1	0	1	0
W TYM: WIELODZIELNOŚĆ	0	1	0	1	0
BEZROBOCIE	112	110	92	81	59
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	63	60	56	59	56
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	27	21	25	30	23
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.- WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM	49	45	45	55	37
W TYM: RODZINY NIEPEŁNE	13	13	13	14	9
W TYM: RODZINY WIELODZIELNE	8	7	8	7	5
PRZEMOC W RODZINIE	1	1	0	0	0
ALKOHOLIZM	22	21	22	24	17
NARKOMANIA	0	1	1	0	0
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	2	1	1	0	0

Źródło: Sprawozdanie półroczne i roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach

W 2018 i 2019 roku przyznano wsparcie dla 9 osób z tytułu bezdomności. Współpracowano ze Stowarzyszeniem Dla Bezdomnych „AGAPE” oraz Fundacją Przyszań, która prowadzi schronisko dla osób bezdomnych na terenie Gminy (adres: Pogorzała Wieś 50A, 82-213 Miłoradz). W 2019 roku z tytułu refundacji schroniska dla bezdomnych wydano kwotę 74 190,00 zł.

Według ankietowanych najczęściej występującymi problemami, które dotyczą mieszkańców Gminy są: bezrobocie, ubóstwo, alkoholizm oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Najbardziej występują niekorzystne zjawiska związane z zdarzeniami losowymi, przestępczością oraz złymi warunkami mieszkaniowymi. Ankietowani zostali poproszeni również o wskazanie grup, które według nich są zagrożone wykluczeniem społecznym. Ponad 60% respondentów wskazała rodziny i osoby dotknięte problemami uzależnień. Ponad połowa – 50,9% osób wskazało osoby starsze i samotne.

Trzecią grupą wskazaną przez prawie 48% ankietowanych są rodziny i osoby o niskim statusie materialnym.

Biorąc pod uwagę analizę powodów przyznania pomocy oraz grup społecznych, którym grozi wykluczenie należy skupić się przede wszystkim na osobach borykających się z problemem ubóstwa, niepełnosprawności, uzależnień. Warto również zwrócić uwagę na trudności związane z zapewnieniem opieki osobom starszym oraz na problem alkoholizmu.

2.2.3. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia

W Gminie Miłoradz od stycznia 2007 roku funkcjonuje Środowiskowy Dom Samopomocy w Kończewicach z przeznaczeniem dla osób niepełnosprawnych umysłowo i psychicznie oraz ze sprzężeniami. Placówka obecnie dysponuje 25 miejscami. W dniu 28 października 2019 r. na mocy uchwały nr XI.80.2019 Rady Gminy Miłoradz podjęto decyzję o wyodrębnieniu Środowiskowego Domu Samopomocy w Kończewicach ze struktur Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Miłoradzu. Od 1 stycznia 2020 roku Środowiskowy Dom Samopomocy działa jako odrębna jednostka organizacyjna Gminy Miłoradz.

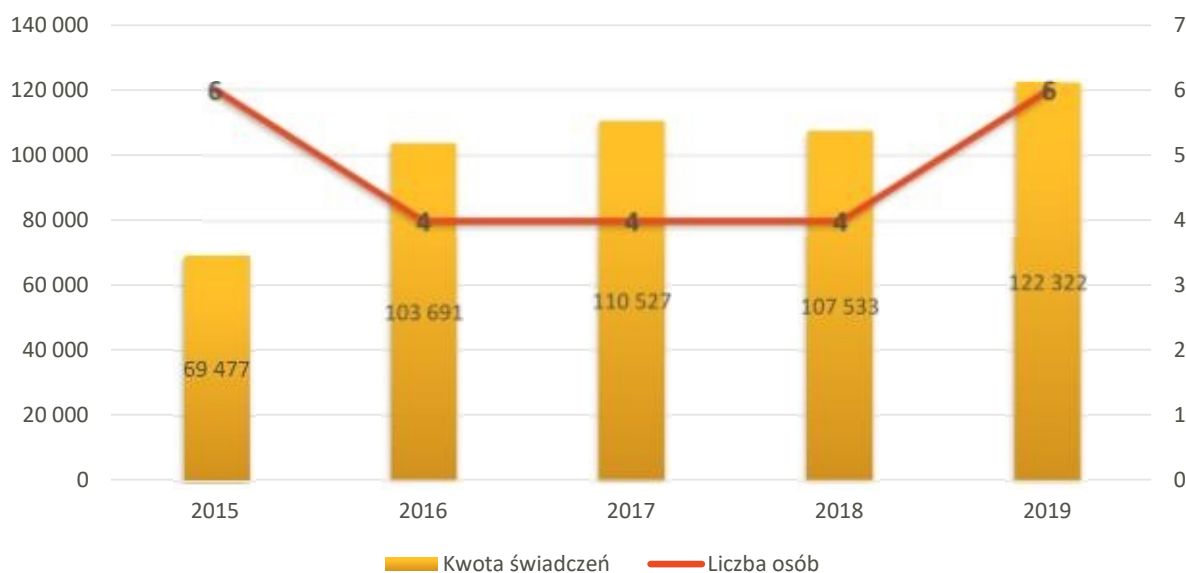
W 2019 r. ŚDS w ramach wsparcia osób niepełnosprawnych podejmował następujące formy działalności:

- treningi funkcjonowania w życiu codziennym: trening samoobsługi, kulinarny, budżetowy, higieniczny, gospodarczy, umysłu,
- treningi umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów: trening umiejętności społecznych i interpersonalnych, trening radzenia sobie w sytuacjach trudnych, trening interpersonalny,
- treningi umiejętności spędzania wolnego czasu: trening wyrabiania nawyku korzystania z miejsc kultury, aktywny udział w integracyjnych imprezach plenerowych i sportowych oraz wyjazdy na wycieczki rekreacyjne, trening aktywności twórczej, trening rozwijania zainteresowań,
- poradnictwo psychologiczne,
- realizacja pomocy w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych, załatwianiu spraw urzędowych,
- realizacja terapii ruchowej, żywienia, transportu i współpracy z podmiotami środowiska lokalnego.

Jednocześnie Gmina dopłaca za pobyt osób wymagających całodobowej opieki, które zostały umieszczone w domach pomocy społecznej w innych miejscowościach. Wsparciem objęte są osoby,

które nie mogą samodzielnie funkcjonować w życiu codziennym. W 2015 i 2019 roku w całodobowych domach opieki społecznej umieszczonych było 6 osób, a w latach 2016-2018 4 osoby.

Wykres 11. Liczba osób umieszczonych w całodobowych domach opieki społecznej oraz kwota świadczeń z tego tytułu w latach 2015-2019

Źródło: Sprawozdanie półroczne i roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach

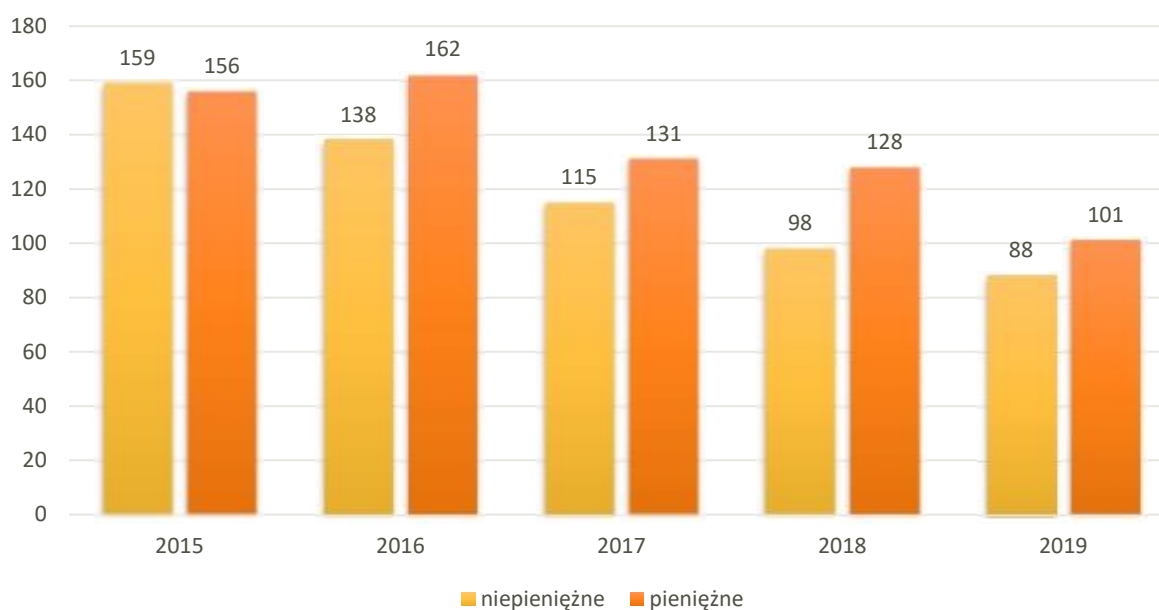
Na terenie Gminy nie ma zlokalizowanych innych instytucji, które świadczą usługi z zakresu pomocy społecznej. Gmina nie posiada mieszkania chronionego. W powiecie malborskim działa, m.in. Dom Pomocy Społecznej w Malborku, odbywają się tam również Warsztaty Terapii Zajęciowej.

Problemem Gminy jest niewystarczający dostęp do placówek zapewniających wsparcie osobom, które potrzebują pomocy w codziennych czynnościach. W szczególności brakuje instytucji, która wspierałaby funkcjonowanie osób z niepełnosprawnościami oraz ośrodka zapewniającego całodobową opiekę dla osób niesamodzielnych, w tym również osób starszych, np. Rodzinny Dom Pomocy dla osób starszych.

2.2.4. Świadczenia pomocy społecznej

W 2019 roku zostało udzielonych 16 683 świadczeń niepieniężnych oraz 996 świadczeń pieniężnych. Od 2015 roku nastąpiły znaczące zmiany w liczbie osób korzystających ze świadczeń zarówno niepieniężnych jak i pieniężnych, co obrazuje wykres poniżej. W 2015 roku więcej osób pobierało świadczenia niepieniężne, od 2016 roku nastąpiła zmiana i w kolejnych latach różnica pomiędzy tymi dwoma rodzajami świadczeń była większa.

Wykres 12. Liczba osób korzystających z świadczeń niepieniężnych i pieniężnych w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Oceny zasobów pomocy społecznej za 2019 rok

Tabela nr 8 pokazuje liczbę osób, którym udzielono poszczególne świadczenia w ramach zadań własnych gminy w latach 2015-2019. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłoradzu realizował zadanie zlecone w ramach *Wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd*. W 2019 roku to świadczenie zostało udzielone dla 3 osób.

W 2019 roku najwięcej osób – 87 skorzystało z innych zasiłków celowych i w naturze. Zasiłek celowy specjalny może być przyznany w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie lub rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe, który nie podlega zwrotowi. Jednak wysokość tego świadczenia nie może przekroczyć odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny.

Ogólnie nastąpił spadek ilości udzielanych świadczeń, w szczególności dotyczy to:

- zasiłków okresowych,
- posiłków,
- innych zasiłków celowych i w naturze.

Gmina współpracuje z Fundacją PRZYSTAŃ celem uzyskania wsparcia w formie żywności z Banku Żywności w Tczewie (Fundacja przekazała żywność w partnerstwie z GOPS w Miłoradzu dla 300 mieszkańców). Zaznaczyć należy, że spadek nastąpił również w przypadku liczby udzielonych świadczeń z tytułu usług opiekuńczych – w 2015 roku korzystały z nich 22 osoby, a w 2019 roku 17 osób. W analizowanym okresie nie wsparto nikogo usługami specjalistycznymi. Wiele osób pobiera zasiłki opiekuńcze i zapewnia we własnym zakresie wsparcie dla członków rodziny, którzy potrzebują opieki, w

tym również opieki specjalistycznej. Do pracowników GOPS nie wpływają wnioski o konieczność objęcia któregoś z mieszkańców specjalistycznymi usługami opiekuńczymi.

Tabela 4. Liczba osób, którym udzielono świadczenia przez GOPS w latach 2015-2019

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	2017	2018	2019
ZASIŁKI STAŁE – OGÓŁEM	35	34	35	36	37
ZASIŁKI OKRESOWE - OGÓŁEM	78	63	49	51	39
SCHRONIENIE	3	6	6	9	9
POSIŁEK	136	117	90	73	60
w tym dla dzieci	133	117	90	71	60
USŁUGI OPIEKUŃCZE - OGÓŁEM	22	15	19	16	17
w tym specjalistyczne	0	0	0	0	0
SPRAWIENIE POGRZEBU	0	0	0	1	2
INNE ZASIŁKI CELOWE I W NATURZE OGÓŁEM	142	151	121	116	87

Źródło: Sprawozdanie półroczne i roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach

Jednym z zadań pomocy społecznej wynikających z art. 45 ust. 1-4 ustawy o pomocy społecznej jest praca socjalna, która świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Praca socjalna prowadzona jest zarówno z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej jak i ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności.

Pracą socjalną w 2019 roku w Gminie Miłoradz objęto 27 rodzin. Od 2015 roku nastąpił znaczący spadek osób objętych tym świadczeniem – w 2015 roku były 94 rodziny objętych pracą socjalną.

W Gminie w 2019 roku 15 rodzin zostało wspartych poradnictwem specjalistycznym. Najwięcej rodzin tą formą wsparcia zostało objętych w 2017 roku – aż 78. W analizowanym okresie nie były przeprowadzane interwencje kryzysowe.

Tabela 5. Liczba rodzin wsparta poszczególnymi świadczeniami w latach 2015-2019

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	2017	2018	2019
PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE (prawne, psychologiczne, rodzinne)	11	42	78	0	15
INTERWENCJA KRYZYSOWA	0	0	0	0	0
PRACA SOCJALNA	94	62	64	43	27

Źródło: Sprawozdanie półroczne i roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje:

- niepełnosprawnemu dziecku,
- osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia,
- osobie, która ukończyła 75 lat.

W analizowanym okresie liczba zasiłków pielęgnacyjnych utrzymywała się na zbliżonym poziomie, w 2019 roku wypłacono 1 628 świadczeń z tego tytułu. Nastąpił znaczący wzrost zasiłków pielęgnacyjnych wypłacanych osobom, które ukończyły 75 rok życia – w 2015 roku wypłacono 36 świadczeń, a w 2019 roku 61 świadczeń.

Tabela 6. Liczba przyznanych świadczeń w latach 2015-2019

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	2017	2018	2019
Zasiłek pielęgnacyjny - ogółem	1 609	1 631	1 469	1 560	1 628
Zasiłek pielęgnacyjny - dla niepełnosprawnego dziecka	185	210	194	228	229
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	1 054	1 074	954	995	1034
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie, która ukończyła 75 lat	36	46	60	65	61
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia	334	301	261	272	304
Świadczenie pielęgnacyjne	106	130	121	145	189
Specjalny zasiłek opiekuńczy	0	49	140	114	146

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej 2019 rok

Pomimo spadku liczby osób korzystających ze wsparcia pomocy społecznej nadal wiele mieszkańców potrzebuje wsparcia. Nie zmienia się liczba świadczeń i zasiłków pielęgnacyjnych. W szczególności wsparcia potrzebują osoby starsze oraz osoby z niepełnosprawnościami.

2.2.5 Uzależnienia i przemoc w rodzinie

Na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii corocznie Gmina przeznaczona w budżecie daną kwotę, której większość pochodzi z tytułu rocznych opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Gmina w każdym roku przeznaczona mniej środków na realizację Programu niż kwota wynikająca z wpływów z opłaty. W 2019 roku środki na przeciwdziałanie alkoholizmowi zostały przeznaczone na:

- wynagrodzenie dla członków GKRPA,
- badania osób uzależnionych,
- programy edukacyjno-profilaktyczne dla dzieci,
- znaczki pocztowe,
- organizację czasu wolnego dla dzieci i młodzieży,
- opłatę sądowa na leczenie odwykowe,
- szkolenie członka GKRPA.

Ponadto w ramach przeciwdziałania narkomanii w 2018 i 2019 roku zorganizowane zostały warsztaty dla dzieci.

Tabela 7. Wydatki przeznaczone na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w latach 2017-2019

WYSZCZEGÓLNIENIE	2017	2018	2019
Wpływy z opłaty	35 598,64	42 772,96	40 805,39
Całkowite wydatki na realizację GPPIRPA	32 746,75	28 900,26	37 143,99

Źródło: Sprawozdania z realizacji budżetu Gminy Miłoradz za lata 2017-2019

GKRPA w Miłoradzu współpracuje z Centrum Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Malborku, Powiatowym Punktem Interwencji Kryzysowej w Malborku, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Malborku, Terenowym Komitetem Ochrony Praw Dziecka w Malborku w sprawie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, gdzie mieszkańcy Gminy mogą korzystać w szczególności z:

- terapii indywidualnych i grupowych dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodziny,
- poradnictwa i pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
- poradnictwa prawnego,
- terapii małżeństw,
- opieki.

W 2019 roku odbyło się 15 spotkań zespołu ds. leczenia odwykowego w czasie których przeprowadzono rozmowy motywujące do leczenia w tym:

- w charakterze świadka - 19 osób
- w charakterze pozwanego - 13 osób

Skierowano 5 wniosków do sądu o przymus leczenia odwykowego, a w 2018 roku takich wniosków było 10. Również w 2019 roku 8 osób skierowano do Centrum Psychiatrii w sprawie orzeczenia o zastosowaniu wobec nich obowiązku leczenia i wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu (w 2018 roku takich osób było 14).

W 2019 roku prowadzono 37 procedur Niebieskiej Karty. Dodatkowo:

- prowadzono 21 rozmów interwencyjnych z osobą nadużywającą alkoholu w związku ze stosowaniem przez nią przemocy,
- motywowano 29 sprawców przemocy do udziału w oddziaływaniach edukacyjnokorekcyjnych dla osób stosujących przemoc,
- prowadzono 29 rozmów z osobą doznającą przemocy w celu diagnozy jej sytuacji w rodzinie,
- motywowano 32 osoby dorosłe - ofiary przemocy do zgłaszania się do miejsc specjalistycznej pomocy.

W 2015 roku były prowadzone tylko 3 procedury Niebieskiej Karty.

Problem nadużywania alkoholu bardzo często powiązany jest z występowaniem zjawiska przemocy w rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny, który działa na terenie Gminy w 2019 roku spotykał się raz na kwartał w celu diagnozowania problemu przemocy na terenie Gminy Miłoradz, podejmowania wspólnych działań przedstawicieli instytucji na rzecz przeciwdziałania przemocy, inicjowania nowych rozwiązań i rozeznawanie potrzeb do aktualnych potrzeb w rodzinach, rozpowszechniania informacji o możliwościach udzielenia pomocy, propagowania dostępnych materiałów profilaktycznych, udziału w szkoleniach. Grupy robocze spotykają się częściej – raz w miesiącu.

W 2019 roku liczba osób objętych pomocą zespołu interdyscyplinarnego wynosiła 86, w tym: 30 kobiet, 31 mężczyzn i 25 dzieci. Dla porównania w 2015 roku osób wspartych przez zespół było tylko 7 osób, w tym 2 kobiety, 3 mężczyzn i 2 dzieci.

Pomimo prowadzonych cały czas działań profilaktycznych w Gminie Miłoradz nadal występują problemy związane z nadużywaniem alkoholu oraz przemocą. W 2019 prowadzone były 34 procedury Niebieskiej Karty. Jednocześnie w powiecie nastąpił wzrost przestępczości, w szczególności przestępstw przeciwko rodzinie i opiece.

2.2.6. Wspieranie rodziny i piecza zastępcza

W Gminie Miłoradz w 2018 i 2019 roku 10 rodzin było objętych wsparciem asystenta rodziny. Na terenie Gminy pracował 1 asystent. Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej w 2018 roku wyniosła 1 677 zł (dotyczyła jednego dziecka – opłata 30%), a w 2019 roku 3 350 zł (dotyczyła 1 dziecka – opłata 50%).

Świadczenia rodzinne i wychowawcze wypłacane są przez GOPS w Miłoradzu. Tabela 9 przedstawia liczbę osób objętych poszczególnymi świadczeniami i ich kwotę w 2019 roku.

Tabela 8. Świadczenia dla rodzin w 2019 roku

Rodzaj pomocy społecznej	Liczba objętych pomocą	Całkowity koszt
Świadczenia rodzinne i pielęgnacyjne	293 rodziny	1 171 618,00 zł
Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe	41 osób	114 202,00 zł
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	32 osoby	24 827,00 zł
Świadczenia wychowawcze	644 dzieci	2 903 218,50 zł
Świadczenia rodzicielskie	14 osób	150 590,00 zł
Świadczenia z funduszu alimentacyjnego	29 rodzin	163 918,00 zł
Świadczenie „Dobry Start”	477 dzieci	134 100,00 zł
Obiady w szkołach	60 uczniów	16 458,00

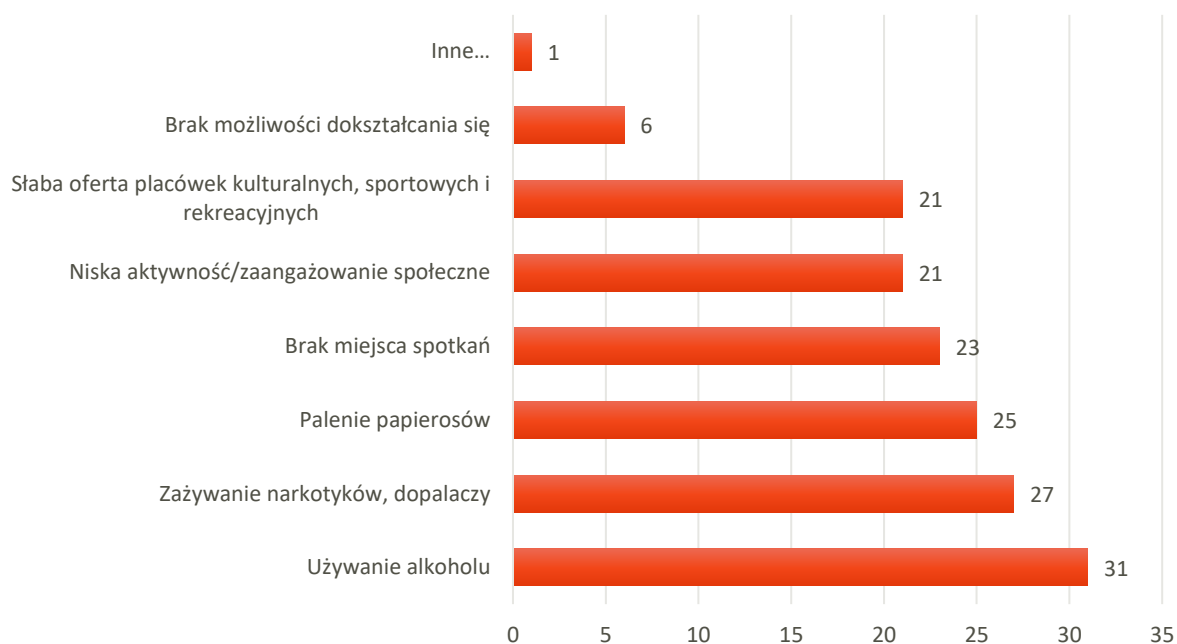
Źródło: Sprawozdanie z działalności GOPS w Miłoradzu za 2019 rok

Ośrodek prowadzi również od 2014 roku KARTĘ DUŻEJ RODZINY, w tym okresie:

- 88 zrealizowanych wniosków,
- 89 wspartych rodzi,
- 178 osób w rodzinach,
- 179 wydanych kart.

Głównym problemem wśród młodzieży według respondentów jest zażywanie wszelkich używek kolejno, alkoholu, narkotyków, dopalaczy oraz papierosów. Co może być silnie powiązane z kolejnym z problemów którym według respondentów jest brak miejsc do spotkań dla młodych ludzi oraz brak atrakcji na terenie gminy. Skutkiem wyżej wymienionego problemu może być szukanie wśród owej grupy społecznej, bodźców i zapewnianie czasu wolnego, rozrywki poprzez szeroko pojęte używki i uzależnienia.

Wykres 13. Negatywne zjawiska, których doświadczają najczęściej dzieci i młodzież

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiet

2.2.7. Osoby starsze, niesamodzielne i z niepełnoprawnościami

W Gminie brak jest dziennych domów pomocy dla seniorów oraz klubów seniora. W planach jest utworzenie Klubu Seniora, o którym wspomniano w poprzednich częściach diagnozy.

Na terenie Gminy Miłoradz ankietowani jednoznacznie wskazali, że głównymi trudnościami starszego społeczeństwa są problemy związane ze zdrowiem. Niemniej istotnym problemem jest uboga oferta dla osób w tej kategorii wiekowej oraz brak kontaktów międzyludzkich, przez co czytają się samotni i odizolowani.

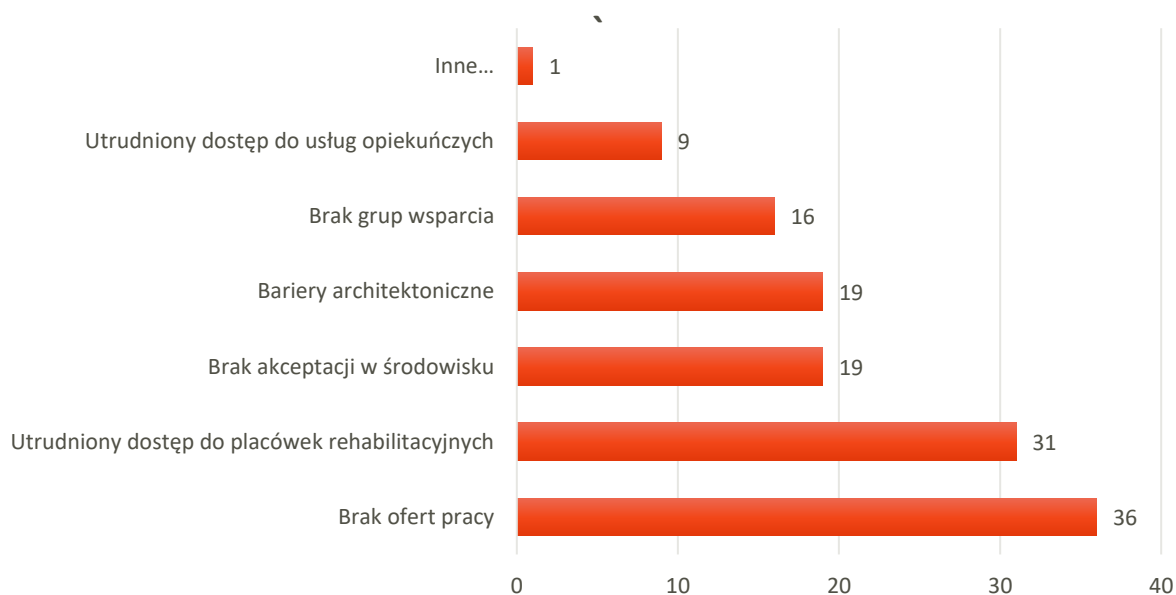
Wykres 14. Problemy społeczne osób starszych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiet

Według respondentów największymi problem z którymi muszą zmagać się osoby z niepełnosprawnościami jest brak ofert pracy, która byłaby przystosowana do ich potrzeb. Równie istotnym problemem zdaje się być mocno utrudniony dostęp do placówek w kwestii zarówno barier architektonicznych.

Wykres 15. Problemy osób z niepełnosprawnościami

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiet

Gmina nie prowadzi polityki senioralnej, przez co nie zapewnia wystarczającego wsparcia dla seniorów, którzy stanowią co raz większą grupę mieszkańców. Szczególnie ważne jest, aby poświęcić uwagę osobom starszym oraz zachęcać do aktywności fizycznej oraz umysłowej. Dobrym rozwiązaniem jest planowane utworzenie Klubu Seniora.

2.3 ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest skuteczną i racjonalną metodą pozwalającą na identyfikację słabych i silnych stron obszaru związanego z pomocą społeczną Gminy Miłoradz oraz szans i zagrożeń, jakie są z nim związane. W rezultacie SWOT jest użytecznym instrumentem pozwalającym na wielowymiarową ocenę aktualnego stanu pomocy społecznej Gminy. Jednocześnie analiza stanowi adekwatny punkt wyjścia do definiowania właściwych kierunków rozwoju. Dodatkowo przedmiotowa analiza ujawnia również obszary wymagające poprawy w funkcjonowaniu pomocy społecznej w Gminie.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • dogodne położenie komunikacyjne między Malborkiem i Tczewem, przy drodze krajowej nr 22, bliskość autostrady A1 i drogi krajowej nr 91 na osi północ-południe • zapewnienie wsparcia dla osób dla osób niepełnosprawnych umysłowo i psychicznie oraz ze sprzężeniami – funkcjonowanie Środowiskowego Domu Samopomocy w Kończewicach • spadek liczby beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej • wykwalifikowana i zaangażowana kadra GOPS, która również ma doświadczenie w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na projekty • zapewnienie wsparcia dla osób starszych poprzez planowane utworzenie Klubu Seniora 	<ul style="list-style-type: none"> • zmniejszenie wpływów do budżetu Gminy z tytułu podatków z uwagi na spadek liczby mieszkańców • niewystarczająca liczba mieszkań komunalnych i mieszkań socjalnych oraz brak mieszkania chronionego • utrudniony dostęp do podstawowej oraz specjalistycznej opieki medycznej z uwagi na brak wystarczającej liczby lekarzy na terenie Gminy • utrudniony powrót na rynek pracy przez rodziców z uwagi na brak żłobka, jednocześnie mało dzieci w wieku 3-5 lat korzysta z wychowania przedszkolnego • niewystarczająca liczba inicjatyw angażujących i aktywizujących różne grupy społeczne, w szczególności osoby starsze

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • realizacja polityki prorodzinnej państwa • rozwój polityki senioralnej • promowanie włączenia społecznego i przeciwdziałanie ubóstwu • nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej na lata 2021-2027 i możliwość pozyskania środków na włączenie społeczne • rozwój budownictwa mieszkaniowego w ramach programów rządowych • rozwój podmiotów ekonomii społecznej, w tym rosnąca rola inicjatyw organizacji pozarządowych, • korzystne zmiany społeczne takie jak wzrost kreatywności, wykształcenia, wykorzystania technologii cyfrowych, postaw przedsiębiorczych, mobilności, obywatelskości • współdziałanie wielu podmiotów działających w obszarze pomocy społecznej w celu rozszerzenia ofert, form i środków pomocy, co stwarza możliwość lepszego docierania do różnych grup i środowisk, jak również finansowania działalności z różnych źródeł • przyjęcie nowych dokumentów strategicznych na szczeblu krajowym wyznaczających kierunki rozwoju państwa, w szczególności sfery społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> • postępujący proces starzenia się społeczeństwa - wzrost udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności oraz niskie świadczenia emerytalno-rentowe, których wysokość nie pozwala zabezpieczyć podstawowych potrzeb osób starszych, szczególnie samotnych • wzrost skali zjawiska przemocy i alkoholizmu • zmniejszone nakłady na opiekę zdrowotną i możliwa zapaść służby zdrowia • ograniczona podaż środków finansowych na edukację, w tym na programy związane z przeciwdziałaniem wykluczeniom w szkołach • postępujący odpływ ludności do większych ośrodków miejskich oraz wynikający z tego wzrost kosztów utrzymania infrastruktury społecznej • spowolnienie gospodarcze skutkujące wzrostem poziomu bezrobocia • pandemia wirusa COVID-19: nieznana skala następstw gospodarczych i społecznych • pojawianie się nieznanych dotychczas problemów społecznych – np. cyberprzemoc • częste zmiany przepisów prawa wpływające na stanowienie norm prawa lokalnego, utrudniające długofalowe planowanie przedsięwzięć

2.4. PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE OBJĘTYM STRATEGIĄ

Charakterystyczny dla całego kraju spadek populacji znajduje odzwierciedlenie na poziomie Gminy Miłoradz i powiatu malborskiego. Prowadzone przez demografów badania i analizy wskazują również na spadek dzietności. Dane GUS pokazują spadek urodzeń rok do roku w granicach 4%. Współczynnik dzietności oscyluje pomiędzy 1,25 a 1,4 i jest jednym z najniższych w Europie. Współczynnik powyżej 2 gwarantuje tzw.

zastępowalność pokoleń. Spadek liczby dzieci nie tylko negatywnie odbija się na gospodarce, lecz także na życiu społecznym, ponieważ rośnie liczba osób samotnych.

Tabela poniżej przedstawia jak według prognoz ludności do 2030 roku poszczególne kategorie wiekowe będą ulegać zmianie. Ogólna liczba ludności w Gminie Miłoradz ulegnie spadkowi o około 3%, zmiany ulegać będą również w poszczególnych grupach wiekowych i będą wyglądać w następujący sposób:

- wiek 0-14 – spadek o 14%, czyli o 71 osób,
- wiek 15-59 – spadek o 8%, czyli o 174 osób,
- wiek 60+ - wzrost o 18%, czyli o 133 osób,
- wiek 15-64 – spadek o 9%, czyli o 222 osób,
- wiek 65+ - wzrost o 38%, czyli o 181 osób,
- wiek 80+ - wzrost 27%, czyli o 26 osób.

Tabela 9. Prognozowana liczba ludności dla Gminy Miłoradz w latach 2021-2030

WYSZCZEGÓLNIENIE	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
OGÓŁEM	3 324	3 313	3 303	3 291	3 279	3 266	3 252	3 238	3 225	3 212
0-14	506	490	479	465	452	437	435	439	439	435
15-59	2 083	2 072	2 065	2 045	2 017	2 011	1 986	1 947	1 924	1 909
60+	735	751	759	781	810	818	831	852	862	868
15-64	2 339	2 312	2 296	2 271	2 243	2 230	2 206	2 182	2 150	2 117
65+	479	511	528	555	584	599	611	617	636	660
80+	95	96	93	94	94	97	101	110	116	121

Źródło: Opracowanie własne na podstawie opracowania GUS *Prognozy ludności gmin na lata 2017-2030*

Systematycznie zbierane informacje i dane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej pozwalają na zaobserwowanie zmian ilościowych oraz pewnych tendencji w strukturze wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz sytuacji na lokalnym rynku pracy.

Analizując tabele i wykresy zamieszczone w rozdziale *Analiza problemów społecznych* można przyjąć, że – niezależnie od zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych utrzymuje się stała grupa beneficjentów systemu wsparcia, wymagająca stałej interwencji socjalnej. Rozwój gospodarczy podnosi jakość życia w Gminie, nie zawsze są zbieżne z tempem włączenia osób wykluczonych w życie społeczne.

Podsumowując informacje zawarte części diagnostycznej i prognostycznej Strategii możemy przyjąć w perspektywie czasowej przyjmowanej Strategii, że:

- wzrośnie udział osób starszych w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy,
- poziom ubóstwa i innych dysfunkcji zaburzających prawidłowe funkcjonowanie rodzin będzie się utrzymywał na stałym poziomie,
- dużą grupę osób wymagających wsparcia będą stanowiły osoby z niepełnosprawnościami,
- znaczącym problemem będzie zjawisko związane z przemocą w tym z przemocą w rodzinie,
- poza uzależnieniem od alkoholu i narkotyków pojawiać się będą nowe formy uzależnień,
- w kontekście rozwoju rynku pracy kluczowym będzie kwestia wydłużenia aktywności zawodowej.

3. STRATEGIA

3.1. CEL GŁÓWNY

Cel główny Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miłoradz został opracowany w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów strategicznych (problemowych):

Wysokiej jakości pomoc społeczna w Gminie Miłoradz zapewnia równy dostęp dla wszystkich grup społecznych do dobrych warunków życia. Wspiera w szczególności osoby starsze, niesamodzielne oraz z niepełnosprawnościami. Jednocześnie gwarantuje poczucie bezpieczeństwa rodzinom i realizuje wiele projektów przeciwdziałającym niekorzystnym zjawiskom społecznym.

Urzeczywistnianie celu głównego odbędzie się poprzez realizację celów strategicznych, celów operacyjnych oraz kierunków działań.

3.2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Analizując część diagnostyczną Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miłoradz wyodrębniono 5 najważniejszych celów strategicznych, które zostały opracowane w odpowiedzi na główne problemy Gminy zdiagnozowane w rozdziale nr 2.

Cele strategiczne są jednocześnie zgodne z celem głównym. Celami strategicznymi są:

1. TWORZENIE SKUTECZNEGO SYSTEMU WSPARCIA I OPIEKI NAD RODZINĄ
2. ROZWÓJ USŁUG NA RZECZ ROSNĄCEJ POPULACJI OSÓB W WIEKU SENIORALNYM
3. UŁATWIENIE FUNKCJONOWANIA OSÓB NIESAMODZIELNYCH I Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI
4. ZWIĘKSZENIE SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ NA RZECZ PRZECIWDZIAŁANIA UZALEŻNIENIOM ORAZ PRZEMOCY
5. ZWIĘKSZENIE EFEKTYWNOŚCI SYSTEMU POMOCY I INTEGRACJI

Do każdego celu strategicznego przyporządkowane zostały cele operacyjne, a do nich kierunki działań, które będą realizowane przez GOPS w Miłoradzu.

CEL STRATEGICZNY 1: TWORZENIE SKUTECZNEGO SYSTEMU WSPARCIA I OPIEKI NAD RODZINĄ

CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ
<p>1.1. SKUTECZNE WSPIERANIE RODZIN W PRAWIDŁOWYM WYPEŁNIANIU FUNKCJI RODZICIELSKIEJ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Specjalistyczne poradnictwo o charakterze prawnym • Specjalistyczne poradnictwo o charakterze psychologicznym • Wdrażanie i promowanie różnorodnych form wsparcia rodziny (np. streetworking, asystentura rodziny itp.). • Promowanie zdrowego modelu życia i pozytywnych wzorców rodziny • Wspieranie działań profilaktycznych i wczesnej interwencji w rodzinie • Wprowadzenie kursów dla rodzin na terenie Gminy przy współpracy z PCPR
<p>1.2. WSPIERANIE RODZIN Z PROBLEMAMI DŁUGOTRWĄŁEGO BEZROBOCIA POPRZEZ PROWADZENIE DZIAŁAŃ AKTYWIZUJĄCYCH OSOBY BEZROBOTNE</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Warsztaty z zakresu doradztwa zawodowego • Realizacja kursów dla osób bezrobotnych • Warsztaty motywacji i komunikacji, trening rozwoju osobistego • Zatrudnienie w ramach robót publicznych, prac interwencyjnych, prac społecznie – użytecznych, staży, praktyk • Prowadzenie pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi, w tym w oparciu o kontrakt socjalny
<p>1.3. WSPARCIE DZIECI I MŁODZIEŻY ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Organizacja zajęć pozalekcyjnych w formie pracy podwórkowej • Monitorowanie zachowań o charakterze patologicznym w środowisku szkolnym oraz podejmowanie działań interwencyjnych i zapobiegawczych mających na celu eliminowanie tego rodzaju niepożądanych zachowań wśród uczniów. • Organizacja i finansowanie wycieczek letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży z rodzin, w których występują problemy wychowawcze • Działania w kierunku organizacji alternatywnych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież • Wspieranie rozbudowy sieci placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (dom kultury, świetlice)

CEL STRATEGICZNY 2: ROZWÓJ USŁUG NA RZECZ ROSNĄCEJ POPULACJI OSÓB W WIEKU SENIORALNYM

CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ
<p>2.1. STWORZENIE SPRAWNEGO SYSTEMU WSPARCIA DLA OSÓB STARSZYCH</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zapewnienie zajęć z Fizjoterapeutą • Utworzenie Klubu Seniora • Tworzenie, poszukiwanie i popularyzacja usług wspomagających opiekunów nieformalnych w sprawowaniu opieki nad swoimi bliskimi • Opracowanie programu profilaktyki zdrowia adresowanego do osób starszych
<p>2.2. AKTYWIZACJA SPOŁECZNA OSÓB STARSZYCH</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Organizacja wyjazdów integracyjnych o charakterze edukacyjno-społecznym • Tworzenie, poszukiwanie i popularyzacja usług wspomagających opiekunów nieformalnych w sprawowaniu opieki nad swoimi bliskimi • Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych • Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze w codziennym życiu
<p>2.3. PODNOSZENIE ŚWIADOMOŚCI SPOŁECZEŃSTWA O POTRZEBACH I PROBLEMACH LUDZI STARSZYCH I Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Organizacja spotkań dla rodzin, które opiekują się osobami starszymi • Organizacja szkoleń dla opiekunów osób starszych • Upowszechnianie wiedzy na temat dostępnych usług opiekuńczych dla osób niesamodzielnych, w tym dla osób starszych • Promowanie wśród społeczności lokalnej i samych osób starszych aktywnych postaw oraz samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej.

CEL STRATEGICZNY 3: UŁATWIENIE FUNKCJONOWANIA OSÓB NIESAMODZIELNYCH I Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ
3.1. STWORZENIE SPRAWNEGO SYSTEMU WSPARCIA DLA OSÓB NIESAMODZIELNYCH I Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI	<ul style="list-style-type: none"> • Zapewnienie zajęć z Rehabilitantem • Zakup sprzętu rehabilitacyjnego dla ON • Tworzenie, poszukiwanie i popularyzacja usług wspomagających opiekunów nieformalnych w sprawowaniu opieki nad swoimi bliskimi • Utworzenie mieszkania chronionego
3.2. UŁATWIENIA DLA OSÓB NIESAMODZIELNYCH I Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ	<ul style="list-style-type: none"> • Współdziałanie z PCPR i PFRON w likwidacji barier architektonicznych i komunikacyjnych • Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych • Likwidacja barier architektonicznych w placówkach użyteczności publicznej
3.3. DZIAŁANIA W CELU DIAGNOZOWANIA ŚRODOWISKA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI	<ul style="list-style-type: none"> • Przeprowadzenie okresowej diagnozy problemów osób z niepełnosprawnościami • Aktualizacja bazy danych osób z niepełnosprawnościami

CEL STRATEGICZNY 4: ZWIĘKSZENIE SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ NA RZECZ PRZECIWDZIAŁANIA UZALEŻNIENIOM ORAZ PRZEMOCY

CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ
4.1. PROWADZENIE ZINTEGROWANEJ POMOCY CZŁONKOM RODZIN, W KTÓRYCH WYSTĘPUJE PROBLEM PRZEMOCY W RODZINIE	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie • Utworzenie świetlicy środowiskowej dla dzieci z rodzin uzależnionych od alkoholu • Podnoszenie kwalifikacji osób pracujących na rzecz pomocy rodzinom z problemem alkoholowym
4.2. ZAPEWNIENIE DZIAŁAŃ W CELU DIAGNOZOWANIA ŚRODOWISKA OSÓB W SZCZEGÓLNOŚCI ZAGROŻONYCH PRZEMOCĄ ORAZ UZALEŻNIENIAMI	<ul style="list-style-type: none"> • Kontynuacja działań GKRPA • Współpraca z grupami wspierającymi osoby uzależnione i współuzależnione • Prowadzenie poradnictwa – utworzenie punktu bezpłatnej pomocy psychologicznej w UG Miłoradz

	<ul style="list-style-type: none"> • Systematyczne diagnozowanie i monitoring problemu uzależnień oraz przemocy w Gminie • Systematyczny monitoring sprzedaży napojów alkoholowych w punktach sprzedaży napojów alkoholowych poprzez badanie typu tajemniczy klient (zakup piwa przez „młodo wyglądające” osoby pełnoletnie, których nie znają sprzedawcy) • Realizacja kampanii społecznych adresowanych do sprzedawców napojów alkoholowych wdrożenie projektu „alkohol dla dzieci? nie u nas!” mającego na celu wyróżnianie rzetelnych sprzedawców, sumiennie przestrzegających zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim oraz odbieranie koncesji nierzetelnym handlowcom
<p>4.3. ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU NOWYCH PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ NA TERENIE GMINY</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie kampanii społecznych i działalności edukacyjnej na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom • Zmiana zachowań i postaw mieszkańców w sytuacjach związanych z alkoholem i narkotykami • Monitorowanie i kreowanie lokalnej profilaktyki sprzedaży alkoholu • Opracowanie materiałów edukacyjnych - informacyjnych dotyczących uzależnień zwłaszcza alkoholu, palenia tytoniu oraz dopalaczy oraz miejsc i ofert pomocy • Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy

CEL STRATEGICZNY 5: ZWIĘKSZENIE EFEKTYWNOŚCI SYSTEMU POMOCY I INTEGRACJI

CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ
<p>5.1. ROZWÓJ WSPÓŁPRACY Z TRZECIM SEKTOREM</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój konsultacji z organizacjami pozarządowymi • Rozwój zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym, w skład których wchodzi przedstawiciele NGO • Promowanie idei wolontariatu, inicjowanie kampanii społecznych, imprez, spotkań promujących wolontariat • Aktywizacja społeczności lokalnej mająca na celu wypracowanie postaw

	<p>prospołecznych i wzmacniających odpowiedzialność za miejsce swojego zamieszkania</p>
<p>5.2. DOSKONALENIE KOMPETENCJI ZAWODOWYCH KADRY POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ ZAPEWNIENIE DOBRYCH WARUNKÓW DO PRACY NA RZECZ MIESZKAŃCÓW</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Szkolenia specjalistyczne z rozpoznawania problemów, znajomości przepisów itp. dla pracowników systemu pomocy społecznej • Szkolenia specjalistyczne dla osób nie związanych zawodowo z systemem pomocy społecznej, np. nauczycieli, pielęgniarki środowiskowe, policjantów itp. • Zapobieganie wypaleniu zawodowemu osób związanych z pomocą społeczną • Opracowanie programów szkoleniowych dla kadry pomocy społecznej i podmiotów działających w obszarze pomocy społecznej • Modernizacja budynku, w którym znajduje się GOPS
<p>5.3. WSPIERANIE INICJATYW WSPÓLNOTOWYCH NA RZECZ INTEGRACJI MIESZKAŃCÓW</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie liderów społeczności lokalnych • Inicjowanie powstawania miejsc spotkań np. w świetlicach wiejskich, bibliotece, szkołach, parafiach • Realizacja przedsięwzięć integrujących mieszkańców • Wzmocnienie i skoordynowanie współpracy podmiotów działających na rzecz osób wykluczonych społecznie

3.3. WSKAŹNIKI, RAMY FINANSOWE I CZASOWE ZAPLANOWANYCH DZIAŁAŃ

CEL OPERACYJNY	WSKAŹNIKI	RAMY FINANSOWE ¹
1.1 SKUTECZNE WSPIERANIE RODZIN W PRAWIDŁOWYM WYPEŁNIANIU FUNKCJI RODZICIELSKIEJ	<ul style="list-style-type: none"> Liczba rodzin objętych pracą socjalną Liczba asystentów rodziny Liczba rodzin objętych wsparciem finansowym 	20 tys. zł – 30 tys. zł
1.2 WSPIERANIE RODZIN Z PROBLEMAMI DŁUGOTRWALEGO BEZROBOCIA POPRZEZ PROWADZENIE DZIAŁAŃ AKTYWIZUJĄCYCH OSOBY BEZROBOTNE	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób objętych programami staży, robót publicznych, prac interwencyjnych, prac społeczno – użytecznych Liczba placówek wspomagających osoby znajdujące się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy w przewyższaniu problemów z tym związanych Liczba projektów skierowanych do osób w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy Liczba osób, które znalazły pracę w wyniku działań podejmowanych przez organizacje i instytucje wspomagające aktywizację osób bezrobotnych i zagrożonych bezrobociem 	36 tys. zł – 50 tys. zł
1.3 WSPARCIE DZIECI I MŁODZIEŻY ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM	<ul style="list-style-type: none"> Liczba dzieci objętych zajęciami świetlicowymi Liczba zorganizowanych godzin zajęć pozalekcyjnych dla dzieci 	20 tys. zł – 30 tys. zł
2.1 STWORZENIE SPRAWNEGO SYSTEMU WSPARCIA DLA OSÓB STARSZYCH, NIESAMODZIELNYCH I Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI	<ul style="list-style-type: none"> Liczba utworzonych Klubów Seniora Liczba osób uczęszczających do Klubu Seniora Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi Liczba osób starszych objętych pracą socjalną 	55 tys. zł – 300 tys. zł

¹ Wysokość zaangażowanych środków zależy również od pozyskania finansowania zewnętrznego

		<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób starszych objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej • Liczba godzin zajęć z fizjoterapeutą • Liczba opracowanych programów profilaktyki zdrowia dla osób starszych 	
2.2	AKTYWIZACJA SPOŁECZNA OSÓB STARSZYCH, NIESAMODZIELNYCH I Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba spotkań integracyjnych dla osób starszych 	24 tys. zł - 30 tys. zł
2.3	PODNOSZENIE ŚWIADOMOŚCI SPOŁECZEŃSTWA O POTRZEBACH I PROBLEMACH LUDZI STARSZYCH I Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób biorących udział w specjalistycznych szkoleniach i warsztatach • Liczba osób biorących udział w spotkaniach 	12 tys. zł – 20 tys. zł
3.1.	STWORZENIE SPRAWNEGO SYSTEMU WSPARCIA DLA OSÓB NIESAMODZIELNYCH I Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba wspartych osób • Liczba godzin zajęć z rehabilitantem • Wartość środków przeznaczona na zakup sprzętu • Liczba utworzonych mieszkań chronionych 	10 tys. zł – 200 tys. zł
3.2.	UŁATWIENIA DLA OSÓB NIESAMODZIELNYCH I Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba budynków, w których usunięto bariery architektoniczne • Liczba usuniętych barier architektonicznych 	20 tys. zł- 50 tys. zł
3.3.	DZIAŁANIA W CELU DIAGNOZOWANIA ŚRODOWISKA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba opracowanych diagnoz 	5 tys. zł – 8 tys. zł
4.1.	PROWADZENIE ZINTEGROWANEJ POMOCY CZŁONKOM RODZIN, W KTÓRYCH WYSTĘPUJE PROBLEM PRZEMOCY W RODZINIE	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba udzielonych porad i przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie 	ok. 40 tys. zł rocznie
4.2.	ZAPEWNIENIE DZIAŁAŃ W CELU DIAGNOZOWANIA ŚRODOWISKA OSÓB W SZCZEGÓLNOŚCI ZAGROŻONYCH PRZEMOCĄ ORAZ UZALEŻNIENIAMI	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba przeprowadzonych badań ankietowych • Liczba przeprowadzonych rozmów dot. zdiagnozowania danego problemu 	(ilość zaangażowanych środków zależy od wysokości wpływów z opłaty alkoholowej)
4.3.	ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU NOWYCH	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba przeprowadzonych kontroli w sklepach spożywczych 	

	PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ NA TERENIE GMINY	<ul style="list-style-type: none"> Liczba przeprowadzonych akcji profilaktycznych 	
5.1.	ROZWÓJ WSPÓŁPRACY Z TRZECIM SEKTOREM	<ul style="list-style-type: none"> Liczba zespołów problemowych, w których skład wchodzi przedstawiciele NGO Liczba przedsięwzięć promujących i integrujących NGO Ilość działań promujących wolontariat Liczba inicjatyw z udziałem podmiotów ekonomii społecznej Liczba organizacji pozarządowych działających na rzecz wspierania społeczności Gminy 	10. tys. zł – 15 tys. zł rocznie
5.2.	DOSKONALENIE KOMPETENCJI ZAWODOWYCH KADRY POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ ZAPEWNIENIE DOBRZYCH WARUNKÓW DO PRACY NA RZECZ MIESZKAŃCÓW	<ul style="list-style-type: none"> Liczba pracowników OPS biorących udział w szkoleniach Liczba szkoleń/kursów, w których udział wzięli pracownicy OPS Liczba zmodernizowanych pomieszczeń GOPS 	5 tys. zł- 8 tys. zł rocznie (kursy) + 150 tys. zł – 200 tys. zł (modernizacja)
5.3.	WSPIERANIE INICJATYW WSPÓLNOTOWYCH NA RZECZ INTEGRACJI MIESZKAŃCÓW	<ul style="list-style-type: none"> Liczba zorganizowanych wydarzeń na rzecz integracji mieszkańców Liczba wspartych inicjatyw organizowanych przez lokalnych liderów 	20 tys. zł – 40 tys. zł

Harmonogram realizacji poszczególnych celów operacyjnych zakłada ich wdrażanie w sposób ciągły w latach 2021-2027.

Konkretny czas realizacji danego celu będzie uzależniony od:

- ✓ możliwości pozyskania finansowania danego celu, w tym w szczególności ze źródeł zewnętrznych,
- ✓ stopień zaangażowania władz samorządowych, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i mieszkańców Gminy Miłoradz na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

Przewiduje się następujące źródła finansowania celów zawartych w Strategii:

- ✓ środki własne Gminy Miłoradz,
- ✓ środki z budżetu centralnego,
- ✓ środki organizacji, które będą wspólnie z GOPS realizować projekty (np. NGO),

- ✓ środki funduszy krajowych,
- ✓ środki strukturalne Unii Europejskiej.

Możliwość zewnętrznego wsparcia finansowego rozwoju Gminy będą zależeć w szczególności od wielkość środków przeznaczonych przez Unię Europejską na wsparcie rozwoju społecznego w Polsce i zasady podziału środków unijnych pomiędzy poszczególne województwa.

4. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem określającym cele i działania do roku 2027 w zakresie problematyki społecznej, wymagającym okresowej aktualizacji do zmian zachodzących w otoczeniu, jak i w samym społeczeństwie. Inicjując działania mające na celu osiągnięcie wytyczonych w strategii celów, należy systematycznie gromadzić informacje o efektach ich realizacji i skuteczności zastosowanych instrumentów. Organem koordynującym wdrażanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie GOPS w Miłoradzu zgodnie z art. 110 pkt. 4 ustawy o pomocy społecznej.

Monitoring realizacji strategii umożliwia:

- obserwację stanu zaawansowania realizacji poszczególnych działań, umożliwiającą aktualną identyfikację problemów w ich realizacji;
- ocenę zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za ich realizację;
- weryfikację zgodności założonych celów i efektywności wykorzystania przeznaczonych na ich realizację środków;
- kontrolę postępu prac związanych z realizacją poszczególnych celów operacyjnych.

Głównymi obszarami monitorowania i ewaluacji strategii są wyznaczone działania. Monitoring wybranych bądź wszystkich działań, powinien być dokonywany zawsze w sytuacji wprowadzenia nowych zadań do Strategii oraz w każdym przypadku dokonania jej aktualizacji. Monitorowanie odbywać się będzie z wykorzystaniem wskaźników realizacji określonych w Strategii dla każdego z celów operacyjnych.

System ewaluacji polega na ocenie i interpretacji zgromadzonych danych dotyczących realizacji strategii w odniesieniu do jasno sformułowanych kryteriów jakości oraz efektów wdrażania poszczególnych działań. Ponadto ewaluacja pozwala wyjaśnić, dlaczego wartości wskaźników nie zostały zrealizowane i jakie są przyczyny wystąpienia problemów oraz jak je rozwiązać.

GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W MIŁORADZU

ul. Żuławska 9

82-213 Miłoradz

e-mail: admin@gops-miloradz.pl

We współpracy z:

 **Wielkopolska Akademia
Nauki i Rozwoju**

 **KRAJOWY
INSTYTUT
JAKOŚCI**

ul. Grochowska 35

60-277 Poznań

e-mail: jst@wanir.edu.pl

Zastępca Przewodniczącego Rady

Jarosław Mucha

Uzasadnienie

Na podstawie art. 17, ust. 1, pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej opracowanie strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Dokument jest kontynuacją działań zawartych w poprzedniej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, która została uchwalona w 2006 roku.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miłoradz na lata 2021 - 2027 jest wieloletnim dokumentem programowym, który wskazuje na kluczowe trudności społeczne z jakimi borykają się mieszkańcy gminy oraz ich potrzeby. Jest dokumentem, który wytycza kierunki na rzecz niwelowania zjawisk społeczne niepożądanych.

Zastępca Przewodniczącego Rady

Jarosław Mucha